

# HANDBOEK PEDAGOGIEK



**Website:** [www.bambinikids.nl](http://www.bambinikids.nl)

**Bambini Overdam (KDV)**

Overdam 8 en 10  
1081 CG Amsterdam  
Tel.: 020-6613663

**Bambini BSO**

A.J. Ernststraat 663  
1081 LG Amsterdam

# Inhoudsopgave

---

## Inhoud

Voorwoord .....	3
Het stimuleren van de persoonlijke ontwikkeling van een kind .....	9
Het stimuleren van de sociale ontwikkeling van een kind .....	15
Het overbrengen van waarden en normen aan een kind.....	17
Wenperiode, stamgroep, dagschema, slaapbeleid.....	21
Intake en wenperiode .....	21
Stamgroep .....	22
Verlaten van de stamgroep .....	22
Dagschema.....	24
Slaapbeleid.....	24
Informatie voor ouders.....	25
Brengen .....	25
Beleid veiligheid en gezondheid.....	30
Vier ogen principe .....	31

# Voorwoord

---

Dit is ons handboek voor kinderopvang van kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Naast dit handboek hebben we ook een protocollenhandboek, informatieboek en een veiligheid- en gezondheidsverslag. In dit handboek wordt beschreven hoe wij een optimale omgeving creëren voor de kinderen op Kinderdagverblijf Bambini.

De pedagogisch medewerkers spelen een belangrijke rol tijdens het creëren van een optimale omgeving op het kinderdagverblijf. Bijvoorbeeld door de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen te optimaliseren. Zij bieden als volwassenen de mogelijkheden en uitdagingen aan kinderen om zich in meer of mindere mate te ontplooien en hun eigen weg te zoeken in de gecreëerde samenleving op het kinderdagverblijf. Zij zijn ook degenen die de veiligheid bewaken en zorgen voor een prettige sfeer op de groep.

Onze pedagogische uitgangspunten zijn:

- *Pedagogisch medewerkers benaderen kinderen op een positieve manier, bouwen een goede band met hen op en zijn consequent in hun handelen.*
- *Kinderen, ouders en medewerkers met verschillende achtergronden kunnen zich herkennen in ons spel- en activiteiten aanbod.*
- *Pedagogisch medewerkers werken op een positieve, opbouwende wijze met elkaar, de kinderen en met de ouders samen.*

## Visie

Onze visie is om kleinschalige kinderopvang met een authentieke, warme en huiselijke sfeer te bieden aan kinderen en hun ouders. Al meer dan vijf en twintig jaar bestaat Bambini en hebben wij onze ideeën behouden. Wij kenmerken ons door ons mondiale en open karakter. We vangen kinderen op vanuit de hele wereld en denken oplossingsgericht mee bij de wensen van de kinderen en de ouders. Op deze manier willen we kinderen en ouders een prettig en vertrouwd gevoel geven.

## Missie

Ons motto is dan ook: ELK KIND IS UNIEK EN BIJZONDER. Bambini stelt zich tot voornaamste doel kinderen te stimuleren in hun totale ontwikkeling. We leren kinderen hoe ze in de omgang met elkaar het beste kunnen interacteren en laten ze leren van elkaar zodat ze zich zo optimaal mogelijk kunnen ontplooien en de wereld kunnen verkennen.

# Pedagogische benadering

Zoals al eerder benoemd zijn de pedagogisch medewerkers een belangrijk onderdeel van de sfeer op de groep. Zij creëren de basis voor veiligheid en vertrouwen op het kinderdagverblijf, binnen de groepen en zorgen voor een uitdagende binnen- en buitenruimte om in te spelen en te zijn. De pedagogisch medewerkers bieden daarnaast een gevarieerd activiteiten- en spelaanbod aan. Verder is de dagindeling duidelijk voor de kinderen, zijn er vaste gezichten en zijn er duidelijke (groeps)afspraken. Dit zijn voorbeelden van hoe de pedagogisch medewerkers zorgen voor een emotioneel veilige omgeving voor de kinderen. In het komende hoofdstuk wordt beschreven hoe de interactievaardigheden sensitieve responsiviteit, respect voor de autonomie, praten en uitleggen, structuur en grenzen stellen, begeleiden van interacties en ontwikkelingsstimulering besproken.

Kinderen willen graag leren hoe de wereld om hen heen in elkaar zit. Het is onze taak om hen daarin te begeleiden. Op basis van de vier opvoeddoelen zullen we beschrijven hoe we dit doen. Pedagogisch medewerkers leven zich in de belevingswereld van het kind in en hebben kennis van de ontwikkelingsfasen waarin kinderen zich bevinden. Verder hebben ze een signalerende functie en stellen zich regelmatig de vraag: 'Wat betekent hetgeen ik ga doen voor dit kind of deze groep kinderen?'. En: 'Voelen de (individuele) kinderen zich goed bij de manier waarop we ons dagelijkse werk doen?'.  
*Wat betekent hetgeen ik ga doen voor dit kind of deze groep kinderen?'. En: 'Voelen de (individuele) kinderen zich goed bij de manier waarop we ons dagelijkse werk doen?'*

## De vier opvoeddoelen

De vier opvoeddoelen op ons kinderdagverblijf zijn:

- Het bieden aan kinderen van emotionele veiligheid en geborgenheid.
- Het stimuleren van de persoonlijke ontwikkeling van een kind.
- Het stimuleren van de sociale ontwikkeling van een kind.
- Het overbrengen van waarden en normen aan een kind.

We hebben de opvoeddoelen gekoppeld aan de interactievaardigheden van de pedagogisch medewerkers. Hoe de pedagogisch medewerkers dienen te handelen staat beschreven bij de interactievaardigheden: wat doe je, wat zeg je, hoe zeg je het. Daarbij worden er activiteitenvoorbeelden gegeven welke uitgevoerd worden op het kinderdagverblijf.

## Emotionele veiligheid en geborgenheid

Veiligheid geborgenheid en vertrouwen zijn basisbegrippen bij Bambini. Het handelen van de pedagogisch medewerkers is gericht op het geven van liefde en aandacht aan de kinderen om deze basisbegrippen te bewerkstelligen. Onze pedagogisch medewerkers dragen geborgenheid en vertrouwen uit door gebruik te maken van de interactievaardigheden.

## Sensitieve responsiviteit

De eerste interactievaardigheid die besproken zal worden is sensitieve responsiviteit. Hierbij is het ontzettend belangrijk dat de pedagogisch medewerkers liefde uitstralen naar de kinderen en een veilige plek zijn voor de kinderen om naar toe te komen als er iets is. Sensitieve responsiviteit houdt in het opmerken van de signalen die de kinderen geven en hier vervolgens tijdig en op een juiste wijze op reageren. Daarbij is het van belang om oog te hebben voor het welzijn van de kinderen en elk uniek kind te zien om hier vervolgens op een gepaste manier op te kunnen reageren. In de volgende tabel wordt er concreet beschreven hoe sensitieve responsiviteit er in de praktijk uit ziet.

### Sensitieve responsiviteit

#### Wat doe je?

Ik volg het initiatief van het kind tijdens de interactie die ik met ze heb. Dit zorgt ervoor dat het kind de interactie stuurt en het gevoel krijgt dat hun mening ertoe doet. Als een kind tijdens het eten ineens naar buiten wijst, dan volg ik de aandacht van het kind naar buiten en bespreek of vraag naar wat het kind ziet.

Ik maak contact met alle kinderen van mijn groep door ze aan te kijken, zodat zij merken dat ik oog voor hen heb en dat zij worden gezien als uniek individu.

Ik geef kinderen een veilig gevoel door ze aan te raken wanneer zij daar behoefte aan hebben (een aai over de bol, knuffelen of op schoot nemen). Dit merk ik bijvoorbeeld als kinderen bij mij in de buurt komen staan of wanneer zij hun handjes uitstrekken om opgetild te worden.
Ik heb aandacht voor de signalen van alle kinderen en merk deze signalen op door rustig rond te kijken tijdens de opvang. Voor de rustige kinderen heb ik extra aandacht aangezien zij vaak weinig signalen afgeven.
Ik laat merken dat ik de signalen van kinderen zie of hoor door verbale of non-verbale reacties te geven zoals knikken, glimlachen of het opsteken van een duim.
Ik reageer op het juiste moment op de signalen van de kinderen, dus doe dit zodra het signaal gegeven wordt en niet pas een tijd later. Ook is het belangrijk om te wachten totdat het kind volledig klaar is met zijn of haar signaal en dat ik het niet voortijdig verstoor.
Ik help kinderen bij het uiten en verwoorden van hun gevoelens door naar de gevoelens van de kinderen te vragen, maar ook door mijn eigen gevoelens te benoemen als dit passend bij de situatie is: 'Ik heb pijn als je aan mijn haar trekt'. Als kinderen het lastig vinden om hun gevoelens te verwoorden dan doe ik dit voor hen en vraag ze vervolgens of het klopt wat ik zeg.
Ik ga door op de inhoud van wat het kind zegt door vragen te stellen of door het verhaal samen te vatten: 'Wat leuk dat je op vakantie bent geweest Sophie! Met wie was je op vakantie?'.
<i>Wat zeg je?</i>
Ik noem kinderen bij de naam zodat zij horen dat zij gezien worden en er aandacht voor ze is.
Ik verwoord de gevoelens van de kinderen als zij hier moeite mee hebben, zodat zij leren om met hun gevoelens om te gaan: 'Ben je verdrietig omdat je niet meer naast Ian aan de tafel kan zitten Yunus?'.
Ik verwoord wat het kind ervaart of bedoelt zodat hij of zij zich serieus genomen voelt en het kind weet dat ik er ben om te luisteren.
Ik stel de kinderen op hun gemak, bijvoorbeeld met complimenten of het individueel begroeten van de kinderen als ik hen weer zie: 'Hoi Jake, heb je lekker geslapen?', 'Bente, heb je nieuwe schoenen? Die ken ik nog helemaal niet, ze zien er heel vrolijk uit met die verschillende kleuren!'.
Ik vraag naar de gevoelens en gedachten van kinderen: 'Heb je trek Matthijs?'.
Ik verwoord mijn eigen gevoelens: 'Ik vind het jammer dat het onweert, ik had het leuk gevonden om buiten te spelen'.
Ik benoem dat ik het fijn vind om de kinderen te zien: 'Goedemorgen Lisa, wat fijn dat je er weer bent!'.
<i>Hoe zeg je het?</i>
Ik spreek op een vriendelijke toon zodat kinderen zich prettig bij mij voelen en weten dat ze mij altijd kunnen benaderen als ze dit fijn vinden.
Ik laat merken dat ik luister door verbaal en non-verbaal te reageren: 'Sorry ik hoorde je niet omdat de bel ging, wat zei je?'.
Ik gebruik 'kleine' woorden zoals: <i>maar, toch, even,...</i>
Ik gebruik vriendelijke zinsconstructies: 'Zullen we samen naar buiten gaan?', 'Wil je soms wat anders te drinken?'.
Ik spreek met en niet tegen de kinderen zodat ze weten dat ik hen net zo belangrijk vind als mijzelf en dat we op gelijke voet staan.
Ik maak oogcontact tijdens het spreken zodat ze merken dat ze gezien worden en dat ik echt op hen gefocust ben.

## Respect voor de autonomie

Bij Kinderdagverblijf Bambini wordt begeleiding geboden aan de ontwikkeling van de eigen ik van het kind: Wat heeft dit kind nodig, op dit moment? Dit houdt in dat er ruimte is voor de autonomie van het kind. Als het kind bijvoorbeeld niet mee wil doen met een activiteit zoals het zingen van een liedje dan hebben we hier respect voor en dwingen we het kind niet. Binnen de kinderopvang die Bambini biedt, wordt daar waar mogelijk gestreefd naar kindparticipatie.

Dit is een onderdeel van respect voor de autonomie, de tweede interactievaardigheid, aangezien ze de ruimte krijgen om dingen op hun eigen manier te proberen en onder de knie te krijgen. Dit doen wij door goed te kijken en luisteren naar de kinderen en ze zo mogelijk mee laten denken, bijvoorbeeld bij de keuze van welk spel we gaan spelen is dit belangrijk en geeft kinderen het gevoel dat ze gehoord worden. Maar ook door ze echt dingen te laten doen, zoals bij het doorgeven van bekers of de jas aan doen. Hoe respect voor de autonomie er in de praktijk bij Kinderdagverblijf Bambini uit ziet wordt in de onderstaande tabel beschreven.

Respect voor autonomie
<i>Wat doe je?</i>
Ik stimuleer kinderen om zoveel mogelijk zelf te doen zodat zij succes ervaringen opdoen en zelfvertrouwen krijgen. Dit doe ik door hen bijvoorbeeld het trapje naar de commode op te laten klimmen, proberen uit een normale beker te drinken of zelf schoenen aan te trekken.
Ik ben geduldig en volg het tempo van het kind zodat de interactie passend is bij de gemoedstoestand van het kind. Als een kind bijvoorbeeld wat rustiger is en sneller schrikt dan anderen dan pas ik mij hierop aan door mijn intonatie, snelheid van spreken en tempo met verschoneren aan te passen.
Ik waardeer de ideeën en oplossingen van kinderen zodat hun creativiteit wordt aangewakkerd en zij zichzelf kunnen uiten. Zo kan het voorkomen dat een kind met het idee komt om met de blokken te spelen, als dit past in onze dagindeling dan ga ik hierin mee en laat het kind merken dat ik het idee waardeer: <i>'We kunnen zeker met de blokken spelen, wat een goed idee van jou! Zullen we dat meteen na het eten doen?'</i>
Ik laat kinderen dingen op hun eigen manier doen. Dit is onder andere terug te zien tijdens het knutselen. Als ik een idee heb om een zon te maken van crêpepapier, maar één van de kinderen wilt alleen maar kleuren, dan laat ik dat zo en mag het kind gewoon lekker kleuren.
Ik laat kinderen zelf ontdekken. Dit kan zijn doordat ik ze nieuwe materialen of activiteiten aanbied, maar ook heel simpel door ze de mogelijkheid te geven om zelf te laten kiezen waar ze willen spelen tijdens vrij spel. Dit daagt hen uit om de ruimte te ontdekken en te ontdekken met welke kinderen ze het leuk vinden om te spelen.
Ik waardeer alle kinderen om wie zij zijn zodat zij leren dat het oké is om een uniek persoon te zijn. Dit doe ik door te benoemen dat ik de eigenschappen of interesses van de kinderen waardeer: <i>'Ik vind het leuk om te zien hoe interessant je dinosaurussen vindt', 'Haha, wat ben je toch een grappenmaker, ik moet altijd om jou grapjes lachen!'</i>
Ik bied kinderen de gelegenheid om zelf te kiezen zodat ze hun eigen mening en wil kunnen vormen. Dit kan heel simpel zijn door ze de keuze te geven welk fruit ze willen eten, maar ook waar ze mee willen spelen of met wie ze willen spelen.
Ik stimuleer kinderen om zelf plannen te maken en deze uit te voeren zodat ze hun zelfstandigheid oefenen. Zo geef ik niet altijd een oplossing als kinderen niet weten waar ze mee moeten spelen en naar mij toe komen voor ideeën. Door aan te geven dat ik het ook niet weet stimuleer ik hen om een eigen oplossing te verzinnen en hun eigen plan te trekken.
<i>Wat zeg je?</i>
Ik verwoord gevoelens en gedachten van kinderen: <i>'Vind je het lastig om te kiezen waar je mee wilt spelen?'</i>
Ik laat de kinderen merken dat ik ze ken door individuele kenmerken te benoemen zoals hun thuissituatie en voorkeuren: <i>'Hoe gaat het met je nieuwe zusje?'</i>
Ik benoem de talenten van kinderen: <i>'Wat ben jij lief voor de kleinere kinderen van de groep!'</i>
Ik vraag kinderen mee te denken over plannen, oplossingen, activiteiten: <i>'Wie weet er iets leuks om te gaan doen vanmiddag?', 'Kent iemand een leuk balspel?', 'Wie weet hoe we de bal uit de boom kunnen halen?'</i>
Ik ga met kinderen in gesprek over een situatie zoals activiteiten, problemen en wensen: <i>'Wat vonden jullie van de dierentuin? Welk dier vonden jullie het leukste om te zien?'</i>
Ik maak contact en benoem wat ik ga doen voordat ik een kind aanraak: <i>'Ik ruik dat je hebt gepoept, vind je het goed als ik je optil zodat we je luier kunnen verschoneren?'</i>

### Hoe zeg je het?

Ik praat met en niet tegen de kinderen: 'Wat voor beleg vind jij lekker om op je boterham te smeren? Eet je dat thuis ook altijd?'

Ik laat merken dat ik luister naar de gedachtes en ideeën van de kinderen door non verbaal en verbaal te reageren. Hierdoor worden ze gestimuleerd om hun gedachtes en ideeën te delen en hun eigen ik verder te ontwikkelen.

Ik noem de kinderen bij de naam zodat ze weten tegen wie ik het heb: 'Nina, wat wil jij voor fruit?'

Ik maak oogcontact tijdens het spreken zodat de kinderen weten tegen wie ik het heb.

## Praten en uitleggen

De derde interactievaardigheid die de pedagogisch medewerkers toepassen tijdens de opvang op Kinderdagverblijf Bambini is praten en uitleggen. Niet alleen is het praten en uitleggen belangrijk voor de taalontwikkeling van de kinderen, maar ook voor het gevoel van emotionele veiligheid en geborgenheid. Als kinderen taal horen weten de kinderen namelijk dat er iemand in de buurt is wie voor ze kan zorgen. Doordat de pedagogisch medewerkers praten met de kinderen en uitleg geven over wat er gaat gebeuren kunnen de kinderen zich hierop voorbereiden en is er sprake van duidelijkheid voor de kinderen. Ten slotte voelen kinderen zich geborgen doordat zij individuele aandacht krijgen, bijvoorbeeld tijdens gesprekken die ze met hen voeren of wanneer de pedagogisch medewerkers vragen aan hen stellen. In de onderstaande tabel wordt er beschreven hoe de pedagogisch medewerkers de interactievaardigheid praten en uitleggen concreet toepassen.

### Praten en uitleggen

#### Wat doe je?

Ik benut zoveel mogelijk situaties om in gesprek te gaan met kinderen, oftewel ik grijp de kansen aan die zich voordoen. Dit doe ik zodat de kinderen zich kunnen uiten. Door te reageren op dat wat de kinderen vertellen, of bijvoorbeeld door een gesprek te beginnen over iets wat eerder is gebeurd kan ik gesprekken aangaan met de kinderen: 'Het lukte je vanochtend zelf om je jas aan te trekken, kan je dat nog een keer denk je? Wat goed zeg, laat maar zien!'

Ik moedig kinderen aan om zelf te praten door open vragen te stellen en een geïnteresseerde houding aan te nemen. Denk hierbij aan een open houding, op ooghoogte van het kind en een neutrale of glimlachende gezichtsuitdrukking.

Ik ga door op wat kinderen zeggen zodat er een echt gesprek ontstaat. Zo vertel ik zelf iets ter reactie op wat de kinderen zeggen zodat er een gesprek uit voort kan vloeien. 'Ga je oefenen met kletsen Ciara? Wat gezellig! Ik vind het heel leuk om jou te horen kletsen!'

Ik sluit aan bij het taalniveau van verschillende kinderen zodat er gesproken met de kinderen wordt op een voor hen begrijpelijke manier. Voor de jongere kinderen gebruik ik bijvoorbeeld makkelijkere woorden dan voor de oudere kinderen. Maar ook met de baby's voer ik gesprekken, alhoewel dat anders is dan met de peuters. Bij de baby's beginnen de gesprekken met oogcontact en breidt dit zich steeds meer uit naar klanken en woordjes.

Ik lees interactief voor door niet alleen dingen te vertellen over de boekjes en/of praatplaten die we lezen, maar door vragen te stellen aan de kinderen: 'Waar heeft de rups zich verstopt?', 'Welke kleur heeft de bal?'

Kinderen die het aankunnen zet ik aan tot hoger niveau taalgebruik. Dit doe ik door uitleg te geven en nieuwe woorden te gebruiken: 'Hoor je dat? Dat is een motor!'

#### Wat zeg je?

Ik voer gesprekjes met kinderen zodat er een dialoog ontstaat. Dit betekent dat ik niet alleen reageer op wat de kinderen zeggen, maar dat ik om een reactie van hen vraag door bijvoorbeeld een vraag te stellen, vervolgens kan ik dan weer reageren op hun antwoord en ontstaat er een echt gesprek. Bij de baby's kan een dialoog ook non-verbaal zijn door oogcontact te maken en gezichtsuitdrukkingen uit te wisselen.

Ik benoem wat ik zie, hoor en doe zodat de kinderen weten waar zij aan toe zijn: 'Ik hoor de bel gaan dus ik ga even opendoen'.
Ik benoem wat kinderen horen, zien en doen zodat de wereld om hen heen duidelijker en overzichtelijker wordt: 'Daar komt een brandweerwagen aan, horen jullie dat?'.
Ik verwoord gedachten en gevoelens van kinderen of als de kinderen dit al zelf kunnen verwoorden vraag ik naar de gedachten en gevoelens van de kinderen: 'Vind je het spannend dat er een nieuwe juf is?'.
Ik vul aan wat kinderen zeggen met extra informatie: 'Inderdaad, dat is Toby zijn vader en hij heeft iemand mee. Weet je wie dat is? Dat is het nieuwe zusje van Toby!'.
<i>Hoe zeg je het?</i>
Ik herhaal wat het kind zegt in de correcte bewoording, bijvoorbeeld wanneer de toepassing van grammatica niet geheel correct is: 'Zijn jullie naar een park gefietst? Dat klinkt leuk!'.
Ik vul uitingen van kinderen aan met extra inhoudswoorden: 'Kijk, bal'; 'Dat is inderdaad een mooie rode bal'.
Ik praat mét en niet tegen kinderen.
Ik maak correcte en gevarieerde zinnen.
Ik stel verschillende soorten vragen zoals open uitnodigend en stel dus niet alleen gesloten vragen aan de kinderen: 'Wat is jullie lievelingsdier?', 'Wat heb je dit weekend gedaan?'.
Ik varieer met woorden door bijvoorbeeld synoniemen te gebruiken, zoals verschillende manieren om zacht te zeggen: voorzichtig, lief.
Ik noem het kind bij de naam.
Ik maak oogcontact tijdens het spreken.

## Structuur en grenzen stellen

Continuïteit en regelmaat zijn erg belangrijk bij de verzorging en opvang van kinderen. Vaste gezichten en een vaste dagindeling helpen hierbij. Daarnaast geeft regelmaat een gevoel van veiligheid voor kinderen. Daarom hanteren we bij Kinderdagverblijf Bambini een vaste dagindeling. Een min of meer vaste dagindeling geeft structuur aan een dag en deze wordt steeds meer herkenbaar voor de kinderen. Voor de baby's houden we hun eigen ritme aan als dit nodig is, dit bespreken we met de ouders. Zodra kinderen mee kunnen in het dagritme van het kinderdagverblijf, dan gaan ze hierin mee. Bij de peuters maken wij gebruik van dagritmekaarten zodat het duidelijk is welke structuur de dag zal hebben. Verder bieden we structuur aan de kinderen door duidelijke grenzen te hebben en deze grenzen op een duidelijke manier te stellen. Onze basishouding is dat we de kinderen op een positieve manier benaderen en dat we door middel van positieve aandacht het gewenste gedrag stimuleren. Dit houdt in dat als een kind positieve aandacht krijgt voor bepaald gedrag, hij gestimuleerd wordt om dit gedrag nog een keer te vertonen.

Wanneer een kind ongewenst gedrag vertoont, wordt eerst gekeken naar het individuele kind en wordt er nagegaan wat de oorzaak van het gedrag zou kunnen zijn. Zoals niet lekker in zijn vel, verveling, onzekerheid, wijziging in de thuissituatie of ontwikkelingsproblematiek. De pedagogische medewerkers kunnen hier dan rekening mee houden. Als een kind ongewenst gedrag vertoont herhaalt de pedagogisch medewerker de regel, legt uit waarom deze regel er is en benoemt wat het gewenste gedrag is zodat het kind zich hierop kan focussen. Bij de oudere kinderen vragen de pedagogisch medewerkers aan de kinderen of zij nog weten wat de regel is en of zij weten wat het gewenste gedrag is. Wanneer een kind na een waarschuwing ongewenst gedrag blijft vertonen, zal de pedagogische medewerker het kind op ooghoogte en op rustige wijze aanspreken. Bij herhaling van het ongewenste gedrag kan het kind zo nodig voor korte duur (maximaal 3 minuten, wordt afgestemd op het kind en de situatie) op een bepaalde plek neergezet worden om zo even uit de situatie te zijn. Na deze periode wordt er nog even met het kind gepraat over wat het gewenste gedrag is en wordt het goed gemaakt door bijvoorbeeld een knuffel te geven. Er wordt zo kort mogelijk aandacht besteed aan het ongewenste gedrag en het kind wordt eventueel afgeleid om te voorkomen dat het op deze manier steeds negatieve aandacht krijgt. Tegelijkertijd wordt positief gedrag door complimenten gestimuleerd. Wij vinden het belangrijk om ouders een terugkoppeling te geven over het gedrag van hun kind. Wellicht dat de ouders thuis ook met dit gedrag te maken hebben en zij tips hebben voor de pedagogisch medewerkers. Er kan dan goed afgestemd worden wat de beste benadering zal zijn.



## Structureren en grenzen stellen

### Wat doe je?

Ik bied structuur door een vast en herkenbaar dagritme te hanteren, aan deze structuur ontnemen kinderen veiligheid en rust. Op Kinderdagverblijf Bambini herhalen we gedurende de dag het dagritme eruitziet zodat kinderen weten waar ze aan toe zijn.

Ik maak duidelijk wat de bedoeling is van een activiteit, bijvoorbeeld voordat we gaan buitenspelen vertel ik wat de regels zijn en wat ik van de kinderen verwacht.

Ik heb extra aandacht voor het bieden van structuur aan nieuwe kinderen zodat zij zich snel herkennen in dat wat er gebeurt op het kinderdagverblijf en zich hierop kunnen voorbereiden. De extra aandacht bied ik door extra vaak aan het nieuwe kind te benoemen wat we gaan doen of door nog een keer te vragen of het kind nog weet welke regels er ook alweer zijn.

Ik hanteer grenzen tijdig, voordat het mis gaat: 'Ik zie dat je het leuk vindt om geluid te maken met de deksel, maar als je dat hard doet dan krijgen de andere kinderen hoofdpijn. Misschien kan je wat zachter geluid maken met de deksel!'

Ik pas rituelen en routines toe op de groep, zo wassen we de handjes en mondjes (als de kinderen oud genoeg zijn dan mogen ze dit zelf doen) na het fruit moment.

Ik zie erop toe dat de regels en afspraken nageleefd worden door de kinderen te helpen herinneren aan de regels en afspraken en door grenzen te stellen als de kinderen zich hier niet aan houden.

### Wat zeg je?

Ik bespreek met de kinderen wat we gaan doen en wanneer: 'Als iedereen klaar is met eten dan gaan we onze mond en handen wassen en daarna mogen jullie van tafel en lekker spelen'.

Ik benoem wat de regels en afspraken zijn die gelden op de groep, dit doe ik bijvoorbeeld tijdens het eetmoment of voor het naar buiten gaan.

Ik leg uit waarom de regels en afspraken er zijn: 'Wij wassen onze handen voordat we eten omdat we anders ziek kunnen worden'.

Ik benoem gewenst gedrag zodat kinderen weten wanneer zij gewenst gedrag vertonen en gestimuleerd worden om dit gedrag vaker te vertonen: 'Wat goed dat je de auto's opruimt voordat je gaat puzzelen!'.

Ik benoem de volgorde van de activiteiten, wat gaan we eerst doen en wat daarna: 'We gaan eerst onze jassen en schoenen aantrekken en daarna gaan we naar de speeltuin'.

### Hoe zeg je het?

Ik spreek gestructureerd door de woorden 'eerst, dan of daarna' te gebruiken.

Ik gebruik een positieve toon, dit is vooral belangrijk op momenten waarop een kind de regels goed naleeft, zodat hij of zij weet dat dit gedrag gewenst is.

Ik leg verbanden uit met woorden zoals: 'daarom, omdat, als...dan...'.

Ik spreek duidelijk en verstaanbaar zodat kinderen zich niet kunnen vergissen over wat ik zeg.

## Het stimuleren van de persoonlijke ontwikkeling van een kind

Bij Kinderdagverblijf Bambini vinden wij het belangrijk om kinderen spelenderwijs te laten leren. Zo hebben wij veel aandacht besteed aan het inrichten van de groepen zodat kinderen geprikkeld en uitgedaagd worden, denk hierbij aan een glijbaan, zachte matten en speelgoed. Naast de indeling van de groepen vinden wij het leuk en leerzaam om veel met de kinderen te zingen en dansen. Daarom staat er regelmatig muziek op en dansen en zingen de pedagogisch medewerkers samen met de kinderen. Ook zijn de activiteiten erg belangrijk bij de ontwikkeling van de kinderen. In de komende paragrafen zullen de verschillende ontwikkelingsgebieden worden behandeld: wat houdt het in en hoe stimuleren we het? Voor alle ontwikkelingsgebieden geldt dat de pedagogisch medewerkers hun activiteiten, materialen en begeleiding afstemmen op het ontwikkelingsniveau van het desbetreffende kind.

## Cognitieve ontwikkeling

De cognitieve ontwikkeling van kinderen houdt in het denken, opslaan, verwerken, op een later moment weer terughalen en gebruiken van informatie in de praktijk. Dit komt neer op het ontwikkelen van de hersenen en alle vaardigheden die daarbij komen kijken.

Baby's beginnen met de ontwikkeling van de cognitie door te reageren vanuit hun behoeftes en reflexen. Door het herhalen van de reflexen leren de baby's de wereld om hen heen kennen. Na een maand of 4 gaan baby's de reflexen herkennen, zij leren dat een bepaalde handeling tot een bepaald gevolg leidt: Het rammelen van de rammelaar zorgt voor geluid. Vanaf een maand of 7 beginnen de baby's van tevoren te bedenken wat zij willen doen: De bal pakken. Om de cognitieve ontwikkeling van de baby's te stimuleren ondernemen wij activiteiten welke in de paragraaf over activiteiten naar voren komen. Maar niet alleen stimuleren de pedagogisch medewerkers de cognitieve ontwikkeling door activiteiten te ondernemen, ook zorgen zij voor voldoende stimulerend en uitdagend materiaal. Zoals sensomotorisch spelmateriaal en geluid producerend spelmateriaal. Verder spelen de pedagogisch medewerkers verdwijnspeletjes zodat de kinderen leren dat wanneer je iets niet meer kan zien, het niet per se betekent dat het er niet meer is: 'Kijk eens Floor, ik heb hier een bal en een theedoek. Nu leg ik de bal op de tafel... en de theedoek eroverheen. Waar is de bal nu Floor, zie je de bal nog? Nee hè, waar is de bal nou toch gebleven? Zal ik het je laten zien, de bal ligt onder de theedoek!'.

In de dreumesleeftijd leren kinderen om logisch na te denken en kleine problemen op te lossen. Dreumesen zijn erg koppig en kunnen honderd keer proberen om het blokje in de vormendoos te krijgen. De dreumes begrijpt dus dat er een probleem is en is standvastig om dit probleem om te lossen, na een tijdje leert de dreumes logisch na te denken over de mogelijke oplossingen. Het oorzaak-gevolg denken ontwikkelt zich! Ze leren dat een bepaalde actie een reactie opwekt, zoals het omduwen van een toren waarna deze valt. Omdat dreumesen steeds meer taal begrijpen kunnen zij daarnaast al kleine opdrachten uitvoeren. Ten slotte beginnen dreumesen met het imiteren van dat wat zij om hen heen zien en hier leren zij veel van. Net zoals bij de baby's ondernemen wij activiteiten om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren, welke in de paragraaf over activiteiten naar voren komen. Maar niet alleen stimuleren de pedagogisch medewerkers de cognitieve ontwikkeling door activiteiten te ondernemen, ook zorgen zij voor voldoende oorzaak-gevolg spelmateriaal waarbij de kinderen leren dat materiaal kan bewegen, rollen of omvallen, zoals een auto die rolt wanneer je ertegen aan duwt. Daarnaast zijn er vele puzzels en materiaal om de kennis over vormen te stimuleren aanwezig. Ten slotte geven de pedagogisch medewerkers kleine opdrachten aan de dreumesen om hen te prikkelen en stimuleren: 'Wil jij dat rode blokje pakken Dex?'.

Peuters hebben al het besef waarvoor materialen dienen en leren in te schatten welke gevolgen hun handelingen kunnen hebben in tegenstelling tot de dreumesen die leren door het te doen en te ervaren. Ook gaan peuters echt een begrip krijgen van de regels en weten zij dat bepaalde dingen echt niet mogen. Dit houdt helaas niet automatisch in dat zij zich hier dan ook aan houden! Vaak wint het enthousiasme om bijvoorbeeld toch binnen te rennen naar dat o-zo-leuke speelgoed. In de peuterleeftijd stellen kinderen heel erg veel vragen om hun nieuwsgierigheid te stillen: 'Waarom moet ik mijn jas aan? Maar waarom dan? Maar waarom?'. Tot slot begin het fantasiespel van peuters echt vormen aan te nemen. Zo kan een mat bijvoorbeeld een auto zijn in de fantasiewereld van een peuter. Net zoals bij de baby's en dreumesen ondernemen wij activiteiten om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren, welke in de paragraaf over activiteiten naar voren komen. Maar niet alleen stimuleren de pedagogisch medewerkers de cognitieve ontwikkeling door activiteiten te ondernemen, ook zorgen zij voor voldoende fantasierijk spelmateriaal, puzzels en bijvoorbeeld Nijntje verstopperkje. Ten slotte gaan de pedagogisch medewerkers het gesprek aan met de peuters en stellen ze hen prikkelende vragen: 'Hoe komt het dat mijn takje niet blijft staan?'.

## Motorische ontwikkeling

De motorische ontwikkeling omvat zowel de fijne motorische ontwikkeling als wel de grove motorische ontwikkeling. De grove en fijne motorische vaardigheden zijn nauw met elkaar verbonden. Vaak gaat het op dat grove motorische vaardigheden onder de knie moeten zijn willen de kinderen de fijne motorische vaardigheden onder de knie krijgen. Onder de fijne motorische ontwikkeling vallen de kleine bewegingen, waar veel concentratie en aandacht voor nodig is. Denk hierbij aan de pincetgreep, tekenen en kralen rijgen. Onder de grove motorische ontwikkeling vallen de grote bewegingen zoals kruipen, lopen en klimmen.

Baby's zijn voornamelijk gefocust op het ontdekken van hun eigen lichaam: Wat kunnen ze ermee? Baby's vinden het uitermate interessant en fijn om te voelen wat er om hen heen is, zoals het voelen van een zachte knuffel. Ze zijn dus voornamelijk op sensomotorisch gebied actief en ontdekken alles door middel van hun zintuigen.

Naarmate baby's ouder worden zullen zij zich bezig gaan houden met grove motorische vaardigheden zoals omrollen, het omhooghouden van het hoofdje, tijgeren, kruipen, optrekken en uiteindelijk lopen, en fijn motorische vaardigheden als grijpen, objecten oprapen, het vasthouden van een beker en de pincetgreep. Het stimuleren van de motorische ontwikkeling gebeurt onder andere door het organiseren van activiteiten, wat voor soort activiteiten dit zijn is te lezen in de paragraaf over activiteiten bij Kinderdagverblijf Bambini. Naast deze activiteiten om de motorische ontwikkeling te stimuleren zorgen we ook voor voldoende materialen om de baby's uit te dagen, denk hierbij aan sensomotorisch materiaal, baby gym, ballen en ringen. Verder is het van belang om baby's letterlijk de ruimte te geven om zich te kunnen bewegen. Ten slotte stimuleren de pedagogisch medewerkers de kinderen door hen verbaal aan te moedigen: 'Goed zo, je bent al bijna zo ver dat je kan omrollen. Nog een klein beetje meer kracht zetten en dan gaat het je lukken Yassin!'.

In de dreumesleeftijd wordt de wereld van kinderen ineens een stuk groter als zij kunnen lopen, zich kunnen optrekken op de bank en dergelijke. Omdat er veel meer te ontdekken is worden de dreumesen uitgedaagd om zich razendsnel op motorisch gebied te ontwikkelen. Zo zullen ze gaan oefenen met grove en fijne motorische vaardigheden zoals klimmen, rennen, zelf eten, het rollen van een bal en het tekenen met een potlood. Ook de activiteiten die we ondernemen met de dreumesen zijn in de paragraaf over activiteiten bij Kinderdagverblijf Bambini te lezen. Verder stimuleren we de motorische ontwikkeling van de dreumesen door veel met ze buiten te spelen, te dansen en bewegen en door ze veel dingen zelf te laten doen. 'Kim, wil je proberen om zelf je schoenen aan te doen? Zal ik ze dan zo neerzetten dat je weet welke schoen aan welke voet moet? Goed zo, nog een klein beetje harder duwen en je voet zit er al in!'. Niet alleen oefenen ze hun vaardigheden door dingen zelf te doen, ook bouwen ze aan hun zelfvertrouwen als het hen lukt! Ten slotte is het materiaal dat we aanbieden ook erg belangrijk voor de motorische ontwikkeling, denk hierbij aan constructiemateriaal, ballen en sensomotorisch materiaal.

Peuters ontwikkelen de eigen ik en raken zich steeds bewuster van zichzelf, hun eigen gevoelens en behoeftes. Zij willen het liefst alles zelf doen, maar kunnen ten slotte ook al een heleboel zelf: Van het aantrekken van de sokken en schoenen, tot het gebruik maken van het toilet. Kinderen maken zich zo zelfstandig allerlei motorische vaardigheden eigen. In de peuterleeftijd worden de motorische vaardigheden, die ze hebben opgedaan in de dreumesleeftijd, daarnaast steeds preciezer, zo kan een peuter al oefenen met het maken van echte tekeningen en leren zij gericht een bal te gooien. Daarnaast zullen kinderen in de peuterperiode gaan oefenen met het plassen en poepen op de wc, wat een uitdagende, leuke, maar ook spannende periode is voor kinderen. Net zoals bij de baby's en dreumesen ondernemen wij activiteiten om de motorische ontwikkeling te stimuleren, welke in de paragraaf over activiteiten bij Kinderdagverblijf Bambini naar voren komen. Maar niet alleen stimuleren de pedagogisch medewerkers de cognitieve ontwikkeling door activiteiten te ondernemen, ook laten zij de kinderen zoals eerder benoemd veel zelf doen zodat zij hiervan kunnen leren. Verder bieden ze net zoals bij de dreumesen ballen, knutsel- en sensomotorisch materiaal aan en spelen we veel met hen buiten. Wat echter wel anders is dan bij de dreumesen is de moeilijkheidsgraad. Zo mogen peuters al oefenen met het knippen met een kinderschaar.

## Creatieve ontwikkeling

Creativiteit is het vermogen om nieuwe dingen te bedenken en/of te creëren. Door creatief te denken kunnen er originele oplossingen worden bedacht of nieuwe dingen gecreëerd. Creativiteit kan betrekking hebben op het denken of op het doen. Het denken is dus bijvoorbeeld het bedenken van een oplossing voor een opgekomen probleem. Zoals wanneer de pedagogisch medewerker buiten wilde spelen, maar het is gaan regenen. Dan stimuleert ze de creatieve ontwikkeling door te vragen of de kinderen een oplossing weten voor dit probleem: 'Een regenjas!'. Het doen houdt in dat er creatief met de handen wordt gewerkt, zoals tijdens knutselen of het verven met de voetjes. Creatief spelen en ontdekken is onmisbaar voor ieder kind, echter hangt het wel van de leeftijd van het kind af wat zij wel/niet leuk vinden om te doen.

Zo zijn de baby's nog voornamelijk gefocust op hun zintuigen en vinden het super interessant om verschillende materialen te voelen, horen, proeven, ruiken en zien. Daarom stoppen baby's dan ook van alles in hun mond, als het er leuk uitziet, zal het misschien ook wel lekker smaken en aanvoelen? Ook ontdekken baby's dat bepaalde materialen geluid voortbrengen, zoals de sambabal wanneer je deze beweegt. Als een baby dit heeft ontdekt, dan kan de baby eindeloos de sambabal bewegen om het geluid weer te kunnen horen. De pedagogisch medewerkers stimuleren de creatieve ontwikkeling van de baby's door vele materialen aan te bieden aan de kinderen die zij kunnen ontdekken. Denk hierbij aan voelboekjes, sensomotorische materialen en verschillende soorten geluid producerend materiaal zoals rammelaars en sambaballen. Ten slotte ondernemen de pedagogisch medewerkers activiteiten met de baby's, welke besproken worden in de paragraaf over activiteiten bij Kinderdagverblijf Bambini.

De dreumesen vinden het lastig om zich te concentreren op knutselwerkjes. Ondanks dat dreumesen al wel de motorische vaardigheden hebben zoals het kunnen vasthouden van een krijtje, vinden zij het stiekem nog steeds veel leuker om sensomotorisch bezig te zijn, zoals vingerverven. Niet alleen zetten de dreumesen de eerste stappen richten geconcentreerde knutselwerkjes, ook beginnen zij met het spelen van fantasiespel. Doordat zij de mensen om hen heen heel interessant vinden doen zij hen vaak na. Zo kan een dreumes net doen alsof zij aan het bellen is met een banaan. Het stimuleren van de creatieve ontwikkeling van dreumesen doen de pedagogisch medewerkers door fantasierijk en sensomotorisch materiaal aan te bieden. Denk hierbij aan scheurmateriaal zoals kranten. Verder zingen de pedagogisch medewerkers veel met de kinderen en staat er regelmatig muziek aan om de creatieve ontwikkeling te prikkelen. Ten slotte zijn er vele activiteiten welke de pedagogisch medewerkers organiseren voor de dreumesen, deze worden bij de paragraaf over activiteiten beschreven.

Peuters leren zich steeds beter te concentreren en het lukt hen dan ook al beter om zelfstandig en gericht aan knutselwerkjes te werken. De fijn motorische vaardigheden breiden zich uit en maken de kinderen zich steeds meer eigen, zo is te zien dat peuters flink oefenen met knippen, plakken, verven met een kwast en tekenen met een potlood. Daarnaast is het fantasiespel tijdens het spel van peuters veelvuldig terug te zien en breidt dit zich steeds meer uit. Zo gaan zij rollenspellen spelen: 'Ik ben de papa, Pearl is de mama en Quentin is de baby'. De pedagogisch medewerkers stimuleren de peuters in de creatieve ontwikkeling op dezelfde manieren als de dreumesen: fantasierijk-, sensomotorisch- en knutselmateriaal aanbieden, zingen en muziek luisteren en ten slotte activiteiten met ze ondernemen. Wat echter wel verschilt is het niveau waarop dit aangeboden wordt. Zo zullen de peuters het leuk vinden om te oefenen met knippen, plakken, stempelen en het gebruik maken van prikpenen. Om hierop aan te sluiten stemmen de pedagogisch medewerkers hun stimuli af op het niveau en de interesses van de kinderen.

## Taalontwikkeling

Bij Kinderdagverblijf Bambini spreken we Nederlands met de kinderen. De taalontwikkeling van kinderen is erg belangrijk, hoe meer taal de kinderen verstaan, hoe begrijpelijker de wereld om hen heen wordt. Zoals al eerder benoemd is bij de interactievaardigheid praten en uitleggen zijn de pedagogisch medewerkers gedurende de opvang voortdurend bezig met het voeren van gesprekken met de kinderen en met het uitleggen van alles wat er in de omgeving gebeurt of gaat gebeuren. Op deze manier bouwen de kinderen woordenschat op en worden zij gestimuleerd om zelf ook taal te gebruiken. De pedagogisch medewerkers stellen de moeilijkheidsgraad van hun taalgebruik af op het ontwikkelingsniveau van het kind waar ze mee spreken.

Ondanks dat baby's zelf nog niet kunnen praten is het wel heel belangrijk voor ze om gesproken taal te horen. Dit zorgt ervoor dat kinderen woorden gaan herkennen, maar zorgt ook voor een gevoel van veiligheid. Als ze iemand horen praten weten ze namelijk dat er iemand in de buurt is die voor hen kan zorgen. Daarnaast kunnen baby's zich voorbereiden op dat wat er komen gaat als de pedagogisch medewerkers dit vooraf vertellen. Denk hierbij aan het optillen, verschonen van de luier of het poetsen van het gezicht. Baby's maken allereerst met name non-verbaal contact door middel van het maken van oogcontact. Naarmate zij ouder worden zullen zij gaan oefenen met het maken van geluiden en klanken, en zullen deze zich steeds meer uitbreiden. Vanaf een maand of 7 zoeken baby's steeds meer de interactie op met de mensen om hen heen door middel van verbaal en non-verbaal contact. Wanneer kinderen de 1 jaar naderen zullen zij naast klinkers ook medeklinkers laten horen, waarmee zij uiteindelijk hun eerste woordje vormen. Het stimuleren van de taal van de baby's gebeurt doordat pedagogisch medewerkers het eigen handelen als ook het handelen van de baby's zelf benoemen en doordat zij reageren op contactinitiatieven en oefenen met het aangaan van een dialoog. Verder benoemen de pedagogisch medewerkers dat wat baby's om zich heen zien zodat zij leren dat alles een eigen woord heeft. Ten slotte ondernemen de pedagogisch medewerkers taalactiviteiten met de baby's, deze worden besproken in de volgende paragraaf.

Dreumesen leren hun eerste woordjes en gaan steeds beter begrijpen en beseffen dat alles om hen heen een woord heeft waarmee het benoemt kan worden. Als dreumesen taal om hen heen horen kunnen zij zich steeds meer woorden eigen maken door deze gehoorde woorden te imiteren. In eerste instantie zullen dreumesen alleen losse woorden zeggen, maar dit zal zich uitbreiden naar twee- en drie woord zinnen. De pedagogisch medewerkers stimuleren de taalontwikkeling van de dreumesen door regelmatig muziek op te hebben staan, korte gesprekjes met ze te voeren (natuurlijk afgestemd op het taalniveau van de dreumes), door kleine opdrachten te geven en door alles om hen heen te benoemen, zowel het eigen handelen, als het handelen van het kind, als alles wat er in de omgeving van het kind gebeurt. In de volgende paragraaf worden nog activiteiten benoemt waarmee de pedagogisch medewerkers de taalontwikkeling stimuleren van de dreumesen.

In de peuterperiode breidt de woordenschat zich steeds verder uit. Zo zullen kinderen naast twee- en drie woord zinnen zich gaan ontwikkelen in het gebruik van vier- en vijf woord zinnen. In deze leeftijdsperiode kunnen steeds beter 'echte' gesprekjes met de kinderen gevoerd worden in de vorm van een dialoog. Daarnaast zullen kinderen ook oefenen met het toepassen van de grammatica, wat nog niet geheel vlekkeloos gaat, waardoor ondersteuning vanuit de pedagogisch medewerkers van belang is. Tot slot leren kinderen steeds beter de kleuren te herkennen en te benoemen. Onze pedagogisch medewerkers stimuleren de taalontwikkeling door de peuters te helpen met de juiste grammaticavorm. Dit doen ze door de kinderen dan te verbeteren door de zin te herhalen, maar dan in de juiste grammaticavorm: 'Ik valde', 'Viel je? Dat is vervelend zeg, heb je ergens pijn?'. Niet alleen stimuleren de pedagogisch medewerkers de taalontwikkeling door de peuters te begeleiden in hun grammaticagebruik, ook organiseren zij activiteiten (welke worden beschreven in de paragraaf over activiteiten bij Kinderdagverblijf Bambini), zingen zij liedjes met de kinderen, lezen ze boekjes voor, bieden ze spellen aan welke de taalontwikkeling stimuleert zoals memory of lotto en stimuleren ze ten slotte de taalontwikkeling door vele gesprekken met de kinderen te voeren.

## Activiteiten bij KDV Bambini

Bij Kinderdagverblijf Bambini bieden wij kinderen activiteiten aan, waarmee zij zich kunnen ontwikkelen op persoonlijk gebied. Met name bij de peuters besteden wij veel aandacht aan de ontwikkeling en stimulering. Zo is er aandacht voor de taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling en de cognitieve ontwikkeling. Wij bieden georganiseerde activiteiten aan variërend van spel tot verzorgingsmomenten, hierbij kan gedacht worden aan spel in de themahoek, ontdekken, knutselen, voorlezen, kring, expressie, bewegen. Deze activiteiten zijn gekoppeld aan thema's die aansluiten op de beleveniswereld van het kind, waardoor de intrinsieke motivatie wordt aangesproken.

Per thema worden activiteiten gedaan in de grote of in de kleine groep of individueel. De eigen inbreng van het kind is het belangrijkste binnen elke activiteit, want op deze manier kan het beste aangesloten op de initiatieven, interesses en behoeftes van de kinderen. De activiteiten zijn daarnaast afgestemd op de verschillende leeftijdscategorieën:

- Baby's: bij de baby's laten we hen bijvoorbeeld bij het thema "Aankleden" kleren in een wasmand doen. Waar de één voelt aan de verschillende stoffen, gooit de ander alles uit de wasmand en de volgende stopt het er weer in. Uitgangspunt bij elke activiteit is dat de kinderen veel eigen inbreng hebben.
- Dreumesen en peuters: De peuters en dreumesen worden uitgedaagd om situaties op te lossen: Als je hebt geknoeid, zijn je kleren vies. Uit de wasmand zoeken zijzelf schone kleren. Maar welke kleren passen? Wat is te groot en wat te klein?

Dat wij ons laten inspireren door thema's en activiteiten volgen wij de behoeftes van de kinderen. Daarnaast ontstaan veel leerzame activiteiten vanuit de kinderen en de behoefte hiervan.

Naast de thema activiteiten bieden wij de kinderen nog vele andere activiteiten aan.

Om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren verzorgen wij de volgende activiteiten: Door het werken met thema's, maken de kinderen spelenderwijs kennis met nieuwe informatie. Denk hierbij aan het kennis maken van de baby's met het eigen lichaam door middel van een spiegel. De pedagogisch medewerkers laten verder bijvoorbeeld aan de dreumesen de seizoen veranderingen in de natuur zien. Denk hierbij aan een bezoek bij de pasgeboren geitjes of het kennis laten maken met verschillende planten en deze na knutselen. Doordat dit tastbaar is voor de kinderen, slaan de kinderen nieuw informatie sneller op. Ten slotte organiseren de pedagogisch medewerkers ook kringactiviteiten met de peuters of doen zij denkspellen met ze, bijvoorbeeld ik zie ik zie wat jij niet ziet.

Om de motorische ontwikkeling te stimuleren verzorgen wij de volgende activiteiten:

Bij Kinderdagverblijf Bambini vinden wij buitenspelen erg belangrijk, daarom vinden vele activiteiten om de motorische ontwikkeling te stimuleren buiten plaats. Dit kan variëren van verstoppertje tot apenkooien. Wij laten de kinderen ook vrij in de ontwikkeling van de motoriek tijdens het buitenspel, dit doen wij omdat we het belangrijk vinden dat de kinderen zich spelenderwijs kunnen ontwikkelen en het niet moet aanvoelen als een leermoment. De pedagogisch medewerkers ondernemen met de baby's veel grijp, pak en beweeg activiteiten. Zo spelen ze samen met de baby's op zachte matten en leggen ze speelgoed net buiten bereik van de baby's neer zodat ze zich ernaartoe moeten verplaatsen.

Daarnaast bewegen ze met de baby's op muziek om hun motoriek te prikkelen en bieden zij vele sensomotorische activiteiten aan zoals verven met de voeten/handen. De pedagogisch medewerkers bieden beweegactiviteiten aan de dreumesen aan zoals dans en beweegspellen. De peuters kunnen al iets ingewikkeldere activiteiten doen zoals ballenspellen, knutselactiviteiten en beweegspellen waarbij zij bijvoorbeeld op verschillende manieren van de ene naar de andere kant moeten komen (kruipend, springend, huppelend).

Om de creatieve ontwikkeling te stimuleren verzorgen wij de volgende activiteiten:

Wij spelen veel met de kinderen om de creatieve ontwikkeling te stimuleren zoals het maken van een grote tekening in de tuin met stoepkrijt. Kinderen hebben dan de ruimte om dat te maken wat zij zelf willen en kunnen ook makkelijk bij de andere kinderen zien wat zij maken. Ook voor de baby's zijn er creatieve activiteiten, zo verzamelen de pedagogisch medewerker verschillende soorten materialen welke de baby's dan mogen gaan ontdekken. Daarnaast dansen en zingen we regelmatig met de kinderen, zij mogen dan zelf bedenken welk liedje zij willen zingen. Bij Kinderdagverblijf Bambini vinden wij het namelijk van belang dat de kinderen dagelijks zelf mogen kiezen wat ze willen doen. Ten slotte bieden wij knutsel- en fantasiespelactiviteiten aan de kinderen aan zoals het maken van je eigen verzonnen dier.

Om de taalontwikkeling te stimuleren verzorgen wij de volgende activiteiten:

We organiseren leuke taalspelletjes om met de kinderen te doen zoals: zoek rode en blauwe voorwerpen en leg ze in de hoelahoep met dezelfde kleur. Maar niet alleen doen we taalspelletjes met de kinderen, ook lezen we ouderwets voor aan de kinderen. Bij de jongere kinderen houden we het bij kijkplaten en boekjes zonder tekst, voor de wat oudere kinderen juist boekjes met tekst of praatplaten. Ten slotte gaan we als uitstapje wel eens met een groepje kinderen naar de boekenwinkel op het plein waar voorgelezen wordt.

## Ontwikkelingsstimulering

De interactievaardigheid die hoort bij de ontwikkeling van de kinderen is ontwikkelingsstimulering. Bij Kinderdagverblijf Bambini worden kinderen in de motorische, cognitieve, sociale, creatieve en taalontwikkeling gestimuleerd door de juiste manier van communiceren en houding van de pedagogisch medewerkers, en een passend activiteiten- en speelgoed aanbod. Hierbij is het doel van de pedagogisch medewerker om het kind op een positieve wijze net een stapje verder te brengen in de ontwikkeling, dan dat zij uit zichzelf zouden kunnen komen. Deze positieve wijze kan bemoedigende woorden omvatten als ook complimenten wanneer het een kind lukt. Het is van belang om te allen tijde de ontwikkelingsstimulering aan te passen aan het ontwikkelingsniveau van het desbetreffende kind. In de onderstaande tabel worden er concrete voorbeelden gegeven van hoe ontwikkelingsstimulering door de pedagogisch medewerkers op de groep wordt toegepast.

Ontwikkelingsstimulering
<i>Wat doe je?</i>
Ik benut de inrichting van de ruimte om de kinderen iets nieuws te laten ontdekken, dit doe ik bijvoorbeeld door de speelhoeken anders in te richten zodat kinderen uitgedaagd worden om de nieuwe speelhoeken te ontdekken.
Ik kies voor spel materiaal waarmee ik focus kan aanbrengen in de activiteiten van kinderen, zo is er een glijbaan die de motorische en cognitieve ontwikkeling stimuleert, boeken voor de taalontwikkeling en speelgoed voor de creatieve ontwikkeling.
Ik speel mee tijdens rollen- en fantasiespel om verdieping aan te brengen in het spel, zo kan ik verdiepende vragen stellen waardoor de kinderen geprikkeld worden om lastigere scenario's te bedenken: 'Dus Bella is de moeder, Tim is de vader en Jamecia is het kind. Hebben jullie ook nog huisdieren?'.
Ik maak gebruik van kansen die zich voordoen tijdens routines en verzorgingsmomenten om ongepland aan ontwikkeling bij te dragen, zo ga ik in op dat wat de kinderen vertellen om een ontwikkelingskans te grijpen. Bijvoorbeeld wanneer de kinderen aan het eten zijn: 'Rood', 'Ja dat klopt Roan, jij hebt een rood bord!'.
Ik zorg voor stimulering op alle ontwikkelingsgebieden, dit doe ik door ervoor te zorgen dat er spel materiaal aanwezig is welke deze verschillende ontwikkelingsgebieden stimuleren en door de activiteiten die ik organiseer voor de kinderen af te wisselen wat betreft het ontwikkelingsgebied dat het stimuleert.

Ik daag de kinderen uit om zelf problemen op te lossen door vragen aan de kinderen te stellen en ze goed na te laten denken over mogelijke opties.
<i>Wat zeg je?</i>
Ik vraag kinderen naar hun eigen oplossing voor een probleem: 'Tim wil het boek over de dieren lezen, maar Anne wilt het boek over de auto elzen. Hoe kunnen we dit oplossen? Wie heeft er een goed idee?'
Ik vraag me hardop dingen af: 'Waar is de bezem?'
Ik bied een rijk taalaanbod door dingen te benoemen, uit te leggen, voorbeelden te geven en woorden uit te leggen. Hierdoor stimuleer ik niet alleen de taalontwikkeling, maar ook de cognitieve ontwikkeling doordat de kinderen iets nieuws leren.
Ik stel prikkelende vragen zoals open vragen, ontdekvragen, vragen met 'hoe', 'wat', 'waarom', 'zou het kunnen dat...?', 'wat zou er gebeuren als?'
Ik doe prikkelende beweringen: 'Jouw laarzen passen mij vast ook wel'. En vraag kinderen vervolgens om uitleg bij hun antwoord: 'Nee, denk je van niet? Hoezo passen jouw laarzen mij niet denk je?'
<i>Hoe zeg je het?</i>
Ik geef adequate feedback aan de kinderen door ze te helpen dingen te verwoorden, maar ook vul ik de kinderen aan, herhaal ik dingen zodat ze kunnen reflecteren op dat wat ze hebben gezegd en vraag ik door zodat ze geprikkeld worden dieper erover na te denken.
Ik spreek correct en verstaanbaar.
Ik spreek gevarieerd door verschillende soorten zinnen, vragen en woorden te gebruiken.
Ik noem het kind bij de naam.
Ik maak oogcontact tijdens het spreken.

## Het stimuleren van de sociale ontwikkeling van een kind

De omgang tussen kinderen onderling als wel het contact met anderen zoals pedagogisch medewerkers en het gedrag binnen een gemeenschap staat centraal bij de sociale ontwikkeling. We leren kinderen naar elkaar te luisteren, te delen en respect voor elkaar te hebben. We luisteren naar kinderen en geven hen de ruimte om te vertellen. De pedagogisch medewerker biedt als volwassene de mogelijkheden en uitdagingen aan kinderen aan om zich te ontplooiën en hun eigen weg te zoeken in de samenleving en op het kinderdagverblijf.

Baby's spelen nog niet echt met anderen, maar kunnen wel in andere vormen samenspel oefenen. Zo vinden zij het heel interessant om naar andere kinderen, volwassenen en dieren te kijken. De pedagogisch medewerkers spelen hierop in door baby's zo te positioneren dat ze naar anderen kunnen kijken en eventueel contact kunnen maken. Zo leggen ze de baby's vaak tegenover elkaar op de matten neer zodat ze makkelijk oogcontact kunnen maken. Verder betrekken ze de baby's bij de activiteiten van de oudere kinderen door bijvoorbeeld een baby op schoot te nemen tijdens een kringactiviteit. Wanneer baby's wat ouder worden kunnen zij door het nadoen van geluiden en het maken van klanken contact maken met de mensen om zich heen. Op deze manier laten zij toch al wat samenspel zien.

Dreumesen zijn nog niet in staat om zich te verplaatsen in de gevoelens en behoeftes van anderen. De dreumes experimenteert dan ook hoe ver hij kan gaan, zoekt grenzen op en leert door de reacties die hierop volgen vanuit de omgeving. Zo kan een dreumes zich nog enorm verbazen over het feit dat een kind huilt, nadat hij het aan de haren heeft getrokken. Deze reacties op het gedrag van de dreumes, leren hem zo belangrijke sociale vaardigheden. Naast het uitproberen van ongewenst gedrag proberen kinderen ook vaardigheden als behulpzaamheid en genegenheid uit. Omdat dreumesen nog niet in staat zijn om zich te verplaatsen in anderen, vinden zij het ook nog erg lastig om samen te spelen met anderen en speelgoed te delen. Je ziet dan ook vaak dat kinderen allereerst naast elkaar spelen, in plaats van met elkaar. Toch is dit naast elkaar spelen al een eerste stap richting het samenspel. De dreumesen observeren het spel van de kinderen om hen heen en imiteren dit, waardoor zij kennis maken en oefenen met verschillende soorten spel. De pedagogisch medewerkers spelen mee met de dreumesen, benoemen het spel van andere kinderen en organiseren groepsactiviteiten om samenspel van de dreumesen te stimuleren.

Peuters beginnen met het ontwikkelen van een geweten en begrijpen al beter dan de dreumes dat bepaalde dingen niet mogen. Daarnaast zijn zij zich meer bewust van de gevolgen die bepaald gedrag kunnen hebben en denken hier van tevoren over na. Toch zijn zij met name aan het begin van de peuterleeftijd nog niet volledig in staat om zich te verplaatsen in de gevoelens en behoeftes van anderen. Rond de 2 jaar vindt de ontwikkeling van de eigen ik plaats en beseffen kinderen dat zij een eigen persoon zijn met eigen gevoelens en behoeftes. Zij willen dan ook het liefst alles zelf doen en dat alles op hun manier gaat. Vanaf zo'n drie jaar beginnen peuters zich meer in te leven in de gevoelens en behoeftes van andere mensen. Toch blijft het rekening houden met anderen nog wel lastig, waardoor begeleiding vanuit de pedagogisch medewerkers van belang is. Naarmate peuters ouder worden, zullen zij steeds meer in staat zijn om met anderen samen te spelen en speelgoed te delen. Naarmate de kinderen richting de 3 jaar gaan, zullen zij elkaar steeds meer gaan opzoeken in hun spel. Net zoals bij de dreumesen spelen de pedagogisch medewerkers mee met de peuters, benoemen het spel van andere kinderen en organiseren groepsactiviteiten om samenspel van de dreumesen te stimuleren. Daarnaast spelen ze ook gezelschapsspellen zoals memory en domino met de peuters om hen te laten oefenen met aspecten van samenspel zoals het op je beurt wachten.

Om de sociale ontwikkeling te stimuleren, motiveren wij de kinderen om contacten te leggen en vriendschappen aan te gaan. Dit doen wij dus onder andere door gezelschapsactiviteiten aan te bieden, de kinderen op elkaar te wijzen, mee te spelen met de kinderen, ze te vragen om elkaar te helpen en geven we complimenten als de kinderen positieve interacties laten zien. Zo worden ze zich bewust van de sociale verhoudingen en worden de eerste stappen gezet voor het ontwikkelen van een sociale identiteit.

## Conflicten tijdens interactie

Zoals hierboven al genoemd is, zijn jonge kinderen nog niet in staat om zich altijd en volledig in te leven in de gevoelens en behoeftes van anderen. Het is dan ook niet gek dat kinderen wel eens met elkaar in conflict komen, ze willen immers graag dat het gaat op de manier zoals zij het willen. De pedagogisch medewerkers geven kinderen allereerst de kans om conflicten zelf op te lossen, waarmee wij bijdragen aan de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de kinderen. Wanneer het de kinderen niet lukt om het zelf op te lossen, dan kiezen de pedagogisch medewerkers ervoor om de kinderen naar een oplossing te begeleiden. Dit doen zij door aan de kinderen zich die al goed kunnen verwoorden (peuters) te vragen wat er is gebeurd: 'Ik zie dat Denise aan het huilen is en Loïs op de grond is gevallen, wat is er gebeurd?'. Vervolgens vragen de pedagogisch medewerkers naar wat de kinderen voelen en/of willen: 'Hoe voelde jij je toen Loïs jouw boekje af pakte? En wat zou je nu graag willen?'. De kinderen worden zo in de gelegenheid gesteld om de eigen gevoelens en behoeftes uit te spreken en worden uitgedaagd om te luisteren naar anderen. Tot slot wordt de kinderen gevraagd hoe dit probleem dan opgelost kan worden, waarmee kinderen worden uitgedaagd om na te denken en te zoeken naar een oplossing: 'Jullie willen alle twee graag dat boekje lezen, hoe kunnen we dat oplossen?'. Wanneer kinderen niet zo goed kunnen verwoorden wat zij voelen of willen, helpen de pedagogisch medewerkers door deze voor hen te benoemen en te vragen of het klopt: 'Ben je verdrietig omdat Loïs jouw boekje af pakte?'. Ook wanneer kinderen niet op een oplossing komen, stellen de pedagogisch medewerkers twee oplossingen voor, waaruit de kinderen kunnen kiezen: 'Willen jullie anders samen het boekje lezen? Of alle twee een nieuw boekje kiezen om te lezen?'. Op deze wijze leren kinderen om gezamenlijk naar een oplossing te zoeken, waarin zij zich allebei kunnen vinden.

Wanneer het gaat om baby's en dreumesen, kan nog niet verwacht worden dat zij vertellen wat er is gebeurd en wat zij voelen en willen. De pedagogisch medewerkers begeleiden conflicten bij baby's en dreumesen dan ook door te vertellen wat zij zelf hebben zien gebeuren: 'Ik zag dat jij het blokje afpakte van Bente' / 'Je trekt aan mijn haar'. Vervolgens benoemen ze wat dit voor gevolg/gevoel teweegbrengt bij een ander: 'Hierdoor kan zij niet meer spelen en is zij verdrietig' / 'Dit doet pijn en nu ben ik verdrietig'. Dan worden de behoefte en gevoel van het kind benoemt: 'Volgens mij wil jij ook graag met de blokken spelen, toch?' / 'Volgens mij vind je het heel leuk om iets vast te houden hè?'. Ten slotte wordt er een oplossing aangedragen: 'Laten we dit blokje teruggeven aan Bente en dan mag je zelf een aantal blokjes uit de doos pakken' / 'Zal ik even iets voor je pakken wat je kan vasthouden, zoals deze rammelaar?'. Op deze wijze leren baby's en dreumesen wat voor gevolg hun gedrag heeft en hoe zij dit voortaan anders kunnen aanpakken.



## Begeleiden van interacties

Begeleiden van interacties
<i>Wat doe je?</i>
Ik merk interacties tussen kinderen op en ik reageer positief op (spontaan) positief contact tussen kinderen door complimenten te geven: 'Wat lief dat jij naar baby Roos lacht!'.
Ik creëer situaties waarin kinderen samen spelen, delen, elkaar helpen of samen een plan maken door activiteiten en materialen aan te bieden, maar ook door verbale aanwijzingen te geven.
Ik begeleid conflicten met het doel kinderen zelf weer op weg te helpen, dit doe ik door vragen te stellen aan de kinderen en niet direct een oplossing te geven.
<i>Wat zeg je?</i>
Ik benoem positieve interacties tussen kinderen: 'Wat spelen jullie gezellig samen met de blokken!'.
Ik benoem de samenwerking tussen kinderen, bijvoorbeeld wanneer ze samen opruimen. 'Wat goed dat jullie samen aan het opruimen zijn, handig dat Joey de auto's aangeeft en Ahmed ze in de bak doet!'.
Ik verwoord de (positieve en negatieve) gevolgen van gedrag, gevoelens en gedachten van kinderen: 'Als jij iemand omduwt, kan die persoon vallen en zich pijn doen. Daarom doen we voorzichtig met elkaar', 'Kijk eens hoe blij Lars is dat jij samen met hem wilde tekenen!'.
Bij een conflict bespreek ik met kinderen wat er gebeurde en zoek samen met hen naar een oplossing. Zie de uitwerking hierboven.
Ik stimuleer gesprekje's tussen kinderen zodat de kinderen niet alleen praten met mij. 'Wat leuk dat je naar het zwembad bent geweest! Is iemand anders ook wel eens naar het zwembad geweest?'.
<i>Hoe zeg je het?</i>
Ik praat met en niet tegen de kinderen.
Ik spreek kinderen persoonlijk en op een positieve manier aan.
Ik noem het kind bij de naam.
Ik maak oogcontact tijdens het spreken.

### Het overbrengen van waarden en normen aan een kind

Pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de normen en waarden die Kinderdagverblijf Bambini uitdraagt. Zij staan open voor de normen en waarden van anderen en van andere culturen. Dit uit zich in het tonen van een nieuwsgierigheid waar een eventuele andere mening vandaan komt en het in gesprek gaan hierover met collega's, ouders en kinderen. Hiermee zal ook het begrip voor het functioneren van individuele kinderen vergroot worden. Er wordt daarnaast rekening gehouden met diëten of voedingsmiddelen die vanuit een levensovertuiging juist niet of wel gegeten mogen worden. We bieden om deze reden geen vlees aan. Kinderen, ouders en medewerkers uit allerlei culturen moeten zich thuis kunnen voelen bij ons, we vinden het van groot belang dat ze zich op hun gemak voelen en herkennen in de uitstraling en inrichting van het kinderdagverblijf en in het aanbod van spel- en activiteiten.

Het moreel besef van kinderen wordt in eerste instantie aangeleerd door gedrag na te doen van anderen. Daarom geven we altijd het goede voorbeeld aan de kinderen en hopen we op deze manier onze normen en waarden over te brengen. De normen en waarden worden verder aangeleerd door het regelmatig met elkaar hierover te hebben en het gesprek aan te gaan. Daarnaast is het hebben van duidelijke regels een belangrijk onderdeel van de overdracht van normen en waarden. Daarom hebben wij de volgende regels opgesteld:

- Eerlijkheid. De pedagogisch medewerkers maken de kinderen duidelijk dat eerlijkheid het langst duurt en hoe belangrijk het is om eerlijk te zijn naar elkaar.
- Wij zijn respectvol naar elkaar. De pedagogisch medewerkers leren de kinderen ten alle tijden respectvol naar elkaar te zijn en naar de pedagogisch medewerkers. Wederzijds respect is het meest belangrijke wat er is voor een goede vertrouwensrelatie.
- Wij doen elkaar geen pijn. Lichamelijk geweld wordt niet getolereerd bij Kinderdagverblijf Bambini.

- Wij helpen elkaar. De oudere kinderen leren we om behulpzaam te zijn naar elkaar toe. De oudere kinderen kunnen de jongere kinderen helpen door bijvoorbeeld iets voor ze te pakken, omdat zij er zelf niet goed bij kunnen. Kinderen mogen de pedagogisch medewerkers helpen met bijvoorbeeld de tafel dekken en opruimen.
- Kinderen mogen ten alle tijden hun grenzen aangeven. Wat zij prettig of juist als niet prettig ervaren.
- Wij maken oogcontact met iemand wanneer je met hem praat.
- Wij spreken elkaar vriendelijk aan.
- Wij schreeuwen en snauwen niet naar elkaar.
- Wij luisteren naar elkaar.
- Wij gaan met elkaar in gesprek als wij het niet eens zijn met elkaar en leren sorry zegen tegen elkaar.

Ten slotte vinden wij bij Kinderdagverblijf Bambini rituelen en feesten erg belangrijk. Denk hierbij aan het vieren van de verjaardagen van de kinderen door middel van zingen, samenzijn en het maken van een mooie verjaardagsbord en hoed. Zoals al eerder benoemd hechten wij veel waarde aan het openstaan voor andere culturen. Dit komt terug in onze rituelen en feesten. Wij besteden niet alleen aandacht aan de Nederlandse feesten en rituelen zoals Sinterklaas, maar ook is er aandacht voor Suikerfeest en Halloween als we kinderen hebben die het gewend zijn om dit te vieren.

# Mentorschap, observeren, bijzonderheden in de ontwikkeling, overdracht naar school en oudergesprek

---

## Mentorschap

Elk kind heeft zijn eigen mentor, deze mentor is direct betrokken bij het kind. De ouder wordt schriftelijk geïnformeerd welke pedagogisch medewerker de mentor is van het kind. Als een kind naar een andere groep gaat dan horen de ouders mondeling wie dan de nieuwe mentor wordt. De mentor kan de ontwikkeling van het kind goed volgen en is het aanspreekpunt voor de ouders en het kind. Daarnaast is het aan de mentor om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken met de ouders tijdens de tweejaarlijkse oudergesprekken. Eventueel vervult de mentor ook een rol in het contact met andere professionals (dit gebeurt alleen met toestemming van de ouders).

De mentor heeft de volgende specifieke taken:

- De mentor is contactpersoon voor kind, ouders, collega's en met toestemming van ouders eventueel voor derden.
- De mentor houdt de ontwikkeling en het welbevinden van het kind in de gaten en registreert dit.
- De mentor voert de jaarlijkse oudergesprekken.
- Bij zorgen of vragen met betrekking tot het kind maakt de mentor dit inzichtelijk. De eventuele gesprekken die hieruit voortkomen worden door de mentor gevoerd in overleg met de leidinggevende.

De algemene dagelijkse overdrachtszaken kunnen gewoon met alle pedagogisch medewerkers van de betreffende dag worden besproken. Door het volgen van de ontwikkeling van het kind sluiten de pedagogisch medewerkers aan op de individuele behoeften van een kind. Tevens kan er door overleg met ouders worden afgestemd hoe aan wensen en behoeften van het kind tegemoet kan worden gekomen. De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en de inzet van een mentor maakt dat belangrijke ontwikkelstappen en mogelijke achterstanden, worden gevolgd en indien nodig tijdig gesignaleerd. De pedagogisch medewerker heeft daarin een signalerende functie ten aanzien van de hierboven besproken opvoeddoelen van de kinderen, zowel bij positief als negatief opvallende ontwikkeling. Opvallende zaken worden altijd met de ouder(s)/verzorger(s) besproken. Dit kan, indien daar ruimte voor is, aan het eind van de dag bij het ophalen van het kind zijn. Maar hiervoor kan ook een aparte afspraak worden gemaakt.

## Observaties en bijzonderheden in de ontwikkeling

We gebruiken hiervoor onze eigen observatielijsten m.b.t. welbevinden en ontwikkeling. Voor 0-2 jaar hebben we deze observatielijst en voor 2-4 jaar: peuterpraat. Van alle besprekingen en observaties wordt een schriftelijk verslag gemaakt, zodat de kind ontwikkelingen gevolgd kunnen worden. Bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind worden gesignaleerd en doorgegeven aan elkaar bij Kinderdagverblijf Bambini tijdens de kind bespreking. Tijdens de kind bespreking wordt er een actieplan gemaakt. Een actieplan kan inhouden dat we een gesprek aangaan met de ouders, we een interne werkwijze afspreken m.b.t. het kind, volgens het protocol opvallende kinderen gaan werken of dat we extra informatie opvragen bij een externe adviseur zoals een logopedist of pedagoog (dit is altijd na toestemming van de ouders). De kinderen worden, naast de observaties die plaatsvinden in, dagelijks door onze pedagogisch medewerkers geobserveerd.

We bieden ouders de mogelijkheid om twee keer per jaar onze bevindingen met hen te bespreken. Als we tussentijds opvallend gedrag of bijzonderheden in de ontwikkeling constateren bespreken we dit uiteraard meteen met ouders. We hanteren bij bijzonderheden in het gedrag of de ontwikkeling:

1. Opvallend gedrag bespreken met ouders: zien zij dit gedrag ook? Spelen er dingen thuis waar het mee te maken kan hebben etc.
2. Wanneer het signalen zijn die kunnen duiden op kindermishandeling, wordt gewerkt volgens de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en de stappen vanuit daar verder gevolgd.
3. Aanpak naar het kind om gedrag bij te stellen of bijvoorbeeld de ontwikkeling extra te stimuleren op bepaald gebied. Als een kind bijvoorbeeld achterblijft in zijn/haar taalontwikkeling kan dit extra gestimuleerd worden.
4. Kind blijven volgen en ouders hierbij betrekken. Gaat het kind vooruit of verslechtert het?
5. Wanneer gedrag of de ontwikkeling niet vooruitgaat en wij van mening zijn dat het kind professionele hulp nodig heeft, zullen we ouders doorverwijzen.

#### *Toerusting en ondersteuning pedagogisch medewerkers*

Uiteraard is bijscholing omtrent het onderwerp opvallende ontwikkeling ook van belang. Om deze reden komt dit onderwerp minstens één keer per jaar aan bod. Dit kan in de vorm van een studiedag, een cursus, een vergadering of een workshop op locatie. De bijscholing kan zowel door een externe organisatie worden geboden als door interne medewerkers. Met de bijscholing krijgen de medewerkers de kans om de kennis te vergroten en op te frissen. Tevens blijven pedagogisch medewerkers actief bezig met de ontwikkelingspedagogiek van het kind waardoor zij beter en adequater kunnen reageren op signalen van kinderen. Er wordt voor elk jaar een jaarplanning opgesteld waarbij er wordt gekozen welke opleidingen, cursussen en of workshops de pedagogisch medewerkers het betreffende jaar zullen volgen. Op locatie is meer informatie aanwezig over de scholingsjaarplanning.

### Overdracht naar school

Wanneer kinderen bijna vier worden is het tijd voor de overdracht naar de desbetreffende school en de eventuele BSO waar het kind naartoe zal gaan. Deze overdracht vindt alleen plaats als de ouders hiervoor toestemming geven. De toestemming zal in de maand voordat het kind vier wordt aan de ouders worden gevraagd. Wanneer de ouders toestemming geven zal er een peuter-estafette ingevuld worden welke door ouders aan de school e/o BSO gegeven kunnen worden. Als er nog vragen zijn vanuit school of de BSO dan kunnen zij ons altijd benaderen.

### Oudergesprek

Tweemaal per jaar is er de mogelijkheid voor u om de observatie van de mentor over uw kind te bespreken. Daarnaast wordt er tijdens dit gesprek het welbevinden van het kind besproken en kunnen ouders vragen stellen als zij hier behoefte aan hebben. Het oudergesprek vindt plaats na de observaties in de maanden maart en oktober. Als de ouder daar zelf behoefte aan heeft dan kan de ouder de mentor altijd om een extra gesprek vragen.

# Wenperiode, stamgroep, dagschema, slaapbeleid

---

## Intake en wenperiode

De samenwerking tussen pedagogisch medewerkers en ouders begint bij het intake- en/of wengesprek, waarbij informatie-uitwisseling plaatsvindt. Informatie over de verwachtingen die ouders hebben, de gang van zaken op het kinderdagverblijf en over het kind zelf. Vervolgens wordt er besproken hoe met bepaalde zaken om te gaan, hoe de terugkoppeling tussen ouders en pedagogisch medewerkers aan de orde komt, etc.

Het is belangrijk om tijdens het intakegesprek het volgende mee te brengen:

- Flesje voorzien van naam
- Eventueel een speen voorzien van naam
- Reserve kleding
- Eventueel (slaap) knuffel/ speeltje
- Verzekeringpapieren

Om een soepele overgang voor het kind te creëren van de thuissituatie naar de kinderopvang is het noodzakelijk dat uw kind geleidelijk aan kan wennen aan de nieuwe situatie. Wij streven ernaar om de wenperiode zo soepel als mogelijk te laten verlopen, maar hoe de wenperiode verloopt, dat is bij ieder kind verschillend.

Een wenperiode bestaat in beginsel uit vier dagen en vangt aan op de eerste plaatsingsdag. Het kind komt uitsluitend wennen op de geplaatste dagen vanaf het moment dat het contract ingaat. In overleg met de ouders kan er altijd afgeweken worden van de onderstaande wenperiode.

### *Extern wennen*

#### **Eerste dag**

U wordt gezamenlijk om 09:30 uur met uw kind verwacht op de groep. Er wordt met de pedagogisch medewerker een intakegesprek gehouden. Dit gesprek biedt relevante informatie over het ritme van uw kind. Na dit gesprek blijft uw kind tot 12:00 uur bij ons samen met u als ouder.

#### **Tweede dag**

Deze wendag is van 09:30 uur tot 12:00 uur, zodat de pedagogisch medewerkers een ochtenddeel meemaken met uw kind.

#### **Derde dag**

Deze wendag begint om 09:30 uur en u haalt uw kind na de middagslaap op zodat uw kind en de pedagogisch medewerkers ook het slaapgedeelte van het kind meemaken.

#### **Vierde dag**

U brengt uw kind van 09:30 uur tot 15:00 uur zodat de pedagogisch medewerkers een reëel beeld krijgen van het dagritme van uw kind en hoe het kind zich voelt op de groep en met elkaar. Zodra dag vier goed is verlopen spreken wij van een succesvolle en voltooide wenperiode.

### *Intern wennen (tussen de groepen)*

Ook deze wenperiode wordt qua uren opgebouwd, maar is ook weer geheel afhankelijk van het kind zelf. Zo worden de kinderen in eerst instantie door de ouders naar de stamgroep gebracht en na een uur brengen de pedagogisch medewerkers het kind naar de volgende groep voor een periode van ongeveer 1.5 uur. Als dit goed verloopt wordt het de volgende keer herhaald en verlengd met 1.5 uur. Dit wordt herhaald totdat het kind helemaal over is. Mocht het voorkomen dat er twee kinderen in dezelfde periode van groep kunnen wisselen, dan wordt er per kind voor een ander dagdeel gekozen. Na de wenperiode evalueren de pedagogisch medewerkers samen met de ouders de bevindingen waarin teruggekeken wordt op de wenperiode. Gecheckt wordt of de gang van zaken op het kinderdagverblijf duidelijk is en hoe men verder zal gaan met handelen.

## Stamgroep

Een stamgroep is een groep bekende mensen. In het geval van een kinderdagverblijf zijn dit bekende kinderen en bekende, vertrouwde pedagogisch medewerkers. Een stamgroepsruimte is een vaste, bekende ruimte waar kinderen spelen, begeleid en verzorgd worden. Kinderdagverblijf Bambini werkt met vaste stamgroepen. Een kind komt op een vaste stamgroep met vaste pedagogisch medewerkers. Dit bevordert de groepsstabiliteit. We werken daarnaast met een groep vaste invallers. Tijdens vakantie of ziekte van een medewerker kunnen we hen inzetten.

<b>Stamgroep</b>	<b>Leeftijd</b>	<b>Max. aantal kinderen</b>	<b>Max. beroepskrachten</b>
<i>Babygroep Overdam 8</i>	2-18 mnd	9	3
<i>Dreumesgroep Overdam 8</i>	15-30 mnd	11	2
<i>Peutergroep Overdam 8</i>	24 – 48 mnd	16	2
<i>Babygroep Overdam 10</i>	2-18 mnd	8	3
<i>Dreumesgroep Overdam 10</i>	15 – 30 mnd	11	2
<i>Peutergroep Overdam 10</i>	24 - 48 mnd	13	2

Voor het vaststellen van hoeveel medewerkers op het aantal kinderen wordt [www.1ratio.nl](http://www.1ratio.nl) gebruikt.

## Verlaten van de stamgroep

Het is mogelijk voor de kinderen om de eigen stamgroep te verlaten voor een activiteit. Bij Kinderdagverblijf Bambini erkennen wij een aantal situaties waarin de kinderen de eigen stamgroep kunnen verlaten:

1. Tijdens buitenspelen. Buitenspelen is een heerlijke activiteit voor de kinderen, ze kunnen rennen, ontdekken en hun energie kwijt. Voordat we buiten gaan spelen doen alle kinderen hun schoenen en eventueel hun jas aan, daarna verzamelen we bij de deur en vertelt één van de pedagogisch medewerkers de regels voor het buitenspelen. Daarna mogen de kinderen vrij buitenspelen of vindt er een buitenspelactiviteit plaats. We hebben een hele fijne eigen buitenruimte, waar de kinderen naar hartenlust kunnen spelen. De pedagogisch medewerker spelen samen met de kinderen buiten. Voor het buitenspelen houden de pedagogisch medewerkers de werkafspraken zoals beschreven in het beleid veiligheid en gezondheid aan.
2. Uitstapjes. Om de wereld in het echt te ontdekken is het goed om uitstapjes te ondernemen met de kinderen. Dit kunnen wandelingen zijn in de buurt en met een groepje kinderen naar de supermarkt voor een boodschap tot een uitstapje naar een park of de boekenwinkel. Een vooropstaand feit is dat uitstapjes ten alle tijden veilig moeten plaatsvinden. Zo wordt er ten alle tijden voldaan aan het BKR en worden de werkafspraken die zijn gemaakt omtrent uitstapjes strikt gevolgd om ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen.
3. Activiteiten voor de omgang met de stamgroep bij 30 kinderen of meer. Bij activiteiten met een groep van 30 of meer kinderen, gaan er pedagogisch medewerkers mee volgens het BKR. Het kind weet bij welke pedagogisch medewerkers het moet zijn indien het vragen heeft. Dit wordt met het kind vóór het naar buiten gaan besproken. Vormen van spel voor meer dan 30 kinderen: Buitenspelen/sportactiviteit, uitstapjes naar dierentuin, park, bioscoop of een indoor speeltuin. De eigen pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor de eigen stamgroep-kinderen. Zie verder buitenspeelprotocol.

### Organisatie bij het verlaten van de stamgroep

- Als het 1 groep betreft dan gaat er een vaste pedagogisch medewerker mee van die groep. Ondersteund door bijvoorbeeld een stagiaire of andere volwassene.
- Er gaat altijd minimaal 1 pedagogisch medewerker mee van de stamgroep.
- Een presentielijst mee te nemen.
- We informeren de ouders waar we naar toe gaan (hangen op de deur waar we zijn met een telefoonnummer) of informeren de mensen die achterblijven.
- We zorgen ervoor dat we handelen volgens het buitenspeelprotocol.

## Samenvoegen van de stamgroepen

Bij Kinderdagverblijf Bambini kan het voorkomen dat groepen samen worden gevoegd. Uitgangspunt is dat de stamgroep een vaste groep is, waarbij van tevoren bekend is welke dit is (en welke beroepskrachten hierbij horen). Dit betekent dat het niet is toegestaan om dagelijks te bepalen hoe de groepen worden ingedeeld, aan de hand van het aantal aanwezige kinderen. Samenvoegen betekent tevens dat de gehele groep samenvoegen, en niet delen van de stamgroep. Er zijn wettelijk toegestaan twee manieren om samen te voegen: Structureel samenvoegen en incidenteel samenvoegen.

Bij structureel samenvoegen worden er een stamgroep op een andere groep opgevangen (oftewel een tweede stamgroep), waardoor dit wel binnen de regelgeving kan plaatsvinden. Dit is wel toegestaan. Dit is bijvoorbeeld het geval als er op bepaalde dagen structureel minder kinderen worden geplaatst, en er sprake is van een minder aantal groepen dan op de overige dagen. Zo kan het zijn dat een kind als stamgroep de 'A' heeft, maar op woensdag minder kinderen geplaatst worden dan de stamgroep 'B' en de stamgroep 'A' samen worden gevoegd op stamgroep 'B'. De kinderen van stamgroep 'B' worden op deze dag opgevangen in een tweede stamgroep. Dit betekent dat er een kind op een ander stamgroep wordt opgevangen. Ouders dienen een schriftelijke toestemming te geven indien er sprake is van structureel samenvoegen.

Structureel samenvoegen bij Kinderdagverblijf Bambini:

1. Er wordt op de start van de opvang samengevoegd van 07:45 uur tot 09:00 uur, waarbij de dreumes en peutergroep samengevoegd worden op de peutergroep. De baby's blijven altijd op hun eigen groep.
2. Aan het einde van de dag worden de dreumes en peutergroep in principe niet meer samengevoegd. Dit is alleen het geval als er dan één pedagogisch medewerker overblijft bij de twee groepen. Als twee pedagogisch medewerkers afsluiten dan is dat op de eigen groep.
3. Tijdens de pauzetijden wordt er samengevoegd door enkel de peutergroepen. De dreumesen blijven tijdens de pauze op hun eigen groep.

*Incidenteel samenvoegen bij Kinderdagverblijf Bambini:*

*Er wordt niet standaard samengevoegd. Samenvoegen gebeurt incidenteel, in geval van nood, of bij tekort aan personeel.* In vakanties kan het aantal kinderen dagelijks wisselen. Er mag niet dagelijks worden bepaald dat de stamgroep wordt opgeheven. Het is echter zowel op organisatorisch als pedagogisch vlak niet wenselijk als bij een zeer laag aantal kinderen in een groep toch verplicht in de eigen groep met de daarbij behorende beroepskracht moet worden verbleven. Om deze reden inventariseert Kinderdagverblijf Bambini voor de vakantieperiode wanneer kinderen afwezig zijn. Hierdoor heeft Kinderdagverblijf Bambini de mogelijkheid om in kaart te brengen op welke dagen er sprake is van zeer laag aantal kinderen. Aan de hand van deze inventarisatie zal Kinderdagverblijf Bambini in kaart brengen wanneer en op welke wijze de stamgroepen zullen samenvoegen. Tijdens een zeer lage bezetting, worden de dreumes en peuters opgevangen in de peutergroep. Uiteraard wordt met het samenvoegen in vakantieperiode rekening gehouden met de emotionele veiligheid van de kinderen, zo wordt bij het samenvoegen gestreefd naar het inzetten van één vertrouwde pedagogisch medewerker van de groep.

De ouders worden doormiddel van een brief vooraf geïnformeerd over welke stamgroep wordt samengevoegd, in welke stamgroepsruimte de kinderen worden opgevangen en wanneer. Dit betekent dat tijdens vakantieperiodes of in nood kinderen in een andere stamgroep dan de eigen stamgroep opgevangen kunnen worden. Baby's blijven altijd op de babygroep. Ouders dienen voor de specifieke datums dat er incidenteel wordt samengevoegd schriftelijke toestemming te geven.

Indien Kinderdagverblijf Bambini samenvoegt, structureel of incidenteel behoren ouders hiervoor vooraf schriftelijke toestemming te geven. Er wordt een aparte schriftelijke toestemming gevraagd voor de diverse momenten waarbij incidenteel wordt samengevoegd. Voor het samenvoegen aan dagranden wordt geen schriftelijke toestemming gevraagd. De dagranden worden beschouwd als werkwijze, er wordt in de praktijk samengevoegd op de dagranden zoals beschreven in het pedagogisch beleidsplan. Ouders worden hier tevens van op de hoogte gesteld tijdens de intake. Doordat ouders vooraf op de hoogte worden gesteld op welke wijze er wordt samengevoegd kunnen de ouders en pedagogisch medewerkers de kinderen voorbereiden op het samenvoegen.

## Dagschema

### *Dagschema baby's*

Het ritme van de baby's bepaalt de dag. De pedagogisch medewerkers volgen het kind. Er worden activiteiten met het kind gedaan als het kind wakker is, verschoond en gegeten heeft. Op de babygroepen eten de kinderen standaard 's middags fruit.

Een baby tot 1 jaar is verbonden aan 2 vaste gezichten per week. Wie dit zijn staat in het rooster vermeld. Deze pedagogisch medewerkers specialiseren zich d.m.v. de opleiding tot babyspecialist (is in 2023 verplicht). Bij vakantie/ziekte of overmacht van de vaste beroepskracht, kan er een andere vaste beroepskracht ingezet worden.

### *Dagschema dreumes/peuters*

Vanaf 07.45 - tot 09.30 uur

De ouder en kind worden verwelkomd. Tijd voor koffie, thee en een gesprekje. Hierin wordt door de ouders de overdrachtsinformatie gegeven over het kind: Hoe is bijvoorbeeld de nacht verlopen? Hoe voelt het kind zich? Waardevolle informatie om de dag goed te beginnen.

09.30 uur

De groepen bieden op dit moment vers fruit aan. Na dit gezamenlijke moment waarin de interactie tussen kinderen en medewerkers wordt gestimuleerd, kan het kind uit een activiteit kiezen. Dit kan zowel binnen als buiten plaatsvinden.

11.30 uur

Na het handen wassen gaan de kinderen samen met de medewerkers een (bruin)broodje of een warme maaltijd eten. Ook hier hanteren wij een vegetarisch beleid.

12.00 – 15.00 uur

De jongste kinderen gaan slapen. Oudere peuters die wakker blijven kunnen kiezen uit verschillende activiteiten.

15.00 uur

Tijd voor cracker of een versnapering. Bij elke maaltijd (en ook tussendoor) wordt er drinken aangeboden, zoals melk, (lauwe) thee, diksap, water en/of yoghurtdrink. Daarna kan uw kind buitenspelen of meedoen met een gezamenlijke activiteit.

16.00 uur

De ouder kan vanaf nu komen om zijn kind op te halen, er is een overdracht van de medewerkster over hoe de dag is verlopen. De ontwikkeling van uw kind staat hierbij centraal.

16.45 uur

Een moment van rust met een liedje of een boekje. Rond dit tijdstip krijgen de kinderen ook een knabbel aangeboden en iets te drinken. Een rustmoment waarbij de kinderen bijvoorbeeld gaan puzzelen of lego bouwen.

18.30

De kinderdagverblijven van Bambini sluiten iedere dag om 18:30 uur.

## Slaapbeleid

Kinderen kunnen ofwel slapen in de daarvoor bestemde slaapkamer, ofwel kunnen kinderen vanaf 2 jaar op een stretcher rusten op de groep. Vanaf 2-3 jaar bouwen we de slaapuren –in overleg met de ouders- af. Kinderen slapen op vaste bedden. We hebben een slaapprotocol om alles zo rustig en veilig mogelijk te laten verlopen.



# Informatie voor ouders

---

## Openingstijden, extra opvang en ruilen

We zijn dagelijks open van 07:45 – 18:30 uur. Verlengde opvang is mogelijk van 7:30 – 7:45 uur. De ouder betaalt extra voor de verlengde opvang.

Kinderdagverblijf Bambini is gesloten op de volgende dagen:

- Nieuwjaarsdag
- 1ste en 2de Paasdag
- Koningsdag
- Bevrijdingsdag (1x in de vijf jaar 2020, 2025 etc.)
- Hemelvaartsdag
- De dag na Hemelvaartsdag zijn wij gesloten
- 1ste en 2de Pinksterdag
- Kerstavond sluiten wij om 14:30
- 1ste en 2de Kerstdag zijn wij gesloten.
- Tussen kerst en oud en nieuw zijn wij gesloten
- Oudejaarsdag zijn wij gesloten
- Nieuwjaarsdag zijn wij gesloten.

### *Aanvraag extra opvang*

Het kan voorkomen dat u onverwachts opvang op een andere dag nodig heeft dan contractueel is afgesproken. Deze extra opvang kan aangevraagd worden met een formulier. Afhankelijk van het BKR zullen we uw verzoek beoordelen. U ontvangt dan een schriftelijk bericht of het kan of niet. Deze dag zal dan de eerstvolgende maand in rekening worden gebracht.

### *Dagen ruilen*

Wij bieden de gelegenheid aan de ouder(s)/verzorger(s) om gebruik te maken van een zogenaamde ruildag. Deze ruildag maakt het mogelijk om een reguliere opvang dag te ruilen tegen een andere dag.

Een ouder/verzorger kan onder de volgende voorwaarden een beroep doen op een ruildag.

1. De ruildag dient minimaal 2 dagen van tevoren bekend te zijn bij de pedagogisch medewerker van de desbetreffende groep.
2. Tussen de ruildagen in mag er maximaal 1 maand tussen zitten.
3. Een ruildag kan slechts worden toegekend wanneer er plaats is in een passende groep op de gewenste ruildag. Dat betekent dat de groep waar uw kind op de ruildag wordt geplaatst, moet voldoen aan de BKR: deze mag niet worden overschreden.
4. Ruildagen zijn niet inwisselbaar voor contanten.
5. Ruildagen die open blijven staan die kunnen niet worden meegenomen naar een volgend jaar.

Kinderdagverblijf Bambini laat de ouder/verzorger zo spoedig mogelijk weten of zij akkoord gaat met de voorgestelde ruildag via de mail.

## Brengen

Wij stellen het op prijs als u uw kind voor 9:30 uur zou willen brengen zodat wij in alle rust kunnen beginnen met het dagprogramma.

## Beroepskracht kind ratio

De Pedagogisch medewerker-Kind-Ratio betreft de verhouding tussen het aantal pedagogisch medewerkers dat ten minste ingezet moet worden bij een bepaald aantal gelijktijdig aanwezige kinderen in een bepaalde leeftijdsgroep. Deze ratio is vastgelegd in de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen. Voor het bepalen van de PKR maken wij altijd gebruik van de online rekentool (<http://1ratio.nl>). Aan de hand hiervan wordt een dienstrooster opgesteld, zodat er altijd voldoende pedagogisch medewerker op de groep aanwezig zijn.

Bij een volledige bezetting ziet het beroepskracht kind ratio er als volgt uit bij Kinderdagverblijf Bambini:

<b>Groep:</b>	<b>Maximumaantal kinderen</b>	<b>Aantal beroepskrachten</b>
<i>Babygroep Overdam 8</i>	9	3
<i>Dreumesgroep Overdam 8</i>	11	2
<i>Peutergroep Overdam 8</i>	16	2
<i>Babygroep Overdam 10</i>	8	3
<i>Dreumesgroep Overdam 10</i>	11	2
<i>Peutergroep Overdam 10</i>	13	2

## Achterwachtregeling

Indien er slechts één pedagogisch medewerker wordt ingezet in overeenstemming met het BKR, dient er ten alle tijden een achterwacht beschikbaar te zijn. Deze persoon moet bij calamiteiten binnen 15 minuten bij de kinderopvang kunnen zijn. Deze persoon is tijdens de opvangtijden waarbij een pedagogisch medewerker alleen staat, altijd telefonisch bereikbaar.

## Personeel en ondersteunende volwassenen

### *Pedagogisch medewerkers*

Alle beroepskrachten beschikken over een voor de werkzaamheden passende beroepskwalificatie in overeenstemming met de C.A.O.-kinderopvang. De pedagogisch medewerkers zijn gekoppeld in het personenregister kinderopvang en worden daardoor continue gescreend. Dit laatste geldt ook voor eventuele stagiaires en de directie.

### *Vestigingsmanager*

De vestigingsmanager zorgt voor het realiseren en aansturen van de uitvoering van de werkplannen en dagelijks leidinggeeft aan de pedagogisch medewerkers. De vestigingsmanager geeft leiding aan de pedagogisch medewerkers en eventuele stagiaires, die zorg draagt voor de dagelijkse opvang, ontwikkeling en verzorging van de kinderen. De vestigingsmanager is verantwoordelijk voor de uitvoering en realisatie van het tactische en operationele beleid, het aansturen van de medewerkers, geeft leiding aan de medewerkers door de kwaliteit en kwantiteit van de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden te controleren en coördineren en medewerkers te begeleiden, instrueren en motiveren, waar nodig. De vestigingsmanager heeft een begeleidende taak ten aanzien van de pedagogisch medewerkers bij de uitvoering van hun dagelijkse werkzaamheden en houdt daartoe periodiek kinder- en/of werkbesprekingen. Daarnaast draait de vestigingsmanager regelmatig mee op de groep, waardoor zij de pedagogisch medewerkers, kinderen en ouders goed kent. Hierbij kan zij nog beter begeleiden en aansturen. Verder is de vestigingsmanager verantwoordelijk voor het uitwisselen van informatie met ouders, door het mede voeren van intakegesprekken, daarnaast is de vestigingsmanager het eerste aanspreekpunt indien een ouders inhoudelijk vragen heeft over de opvang. Als laatste is de vestigingsmanager het aanspreekpunt voor ouders met betrekking tot klachten alsmede het eerste aanspreekpunt voor de oudercommissie.

### *Stagiaires*

De stagiaire is bij ons om zichzelf verder te ontwikkelen als pedagogisch medewerkers. De taken die een stagiaire kan uitvoeren:

Alle leerjaren

- Pedagogisch medewerker ondersteunen tijdens activiteiten
- Activiteit aanbieden met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- Begeleiden van ontwikkeling
- Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind)
- Begeleiden tijdens eet en drink momenten
- Uitvoeren van huishoudelijke taken
- Begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten

## Laatste leerjaar

Indien de stagiaire in het laatste leerjaar zit en indien zij boven de 18 jaar is mag zij onderstaande extra werkzaamheden uitvoeren

- Aanbieden van een activiteit
- Deelnemen aan oudergesprekken
- Overdracht aan ouder geven aan het einde van de dag

De taken van de stagiaires verschillen per “soort” stagiaire, leerjaar en opleiding. Zo worden er twee soorten stagiaires onderscheiden:

- **BBL-stagiaires:** een BBL stagiaire volgt een werken-en leren opleiding. Bij deze vorm van opleiding mag de stagiaire worden ingezet als een formatieve pedagogisch medewerker. Afhankelijk van de fase van haar opleiding, toets uitslagen en beoordeling van de praktijkbegeleider, is deze inzetbaarheid van 0 tot 100%. De BBL-student heeft een arbeidscontract bij Kinderdagverblijf Bambini. BBL studenten van het Kinderdagverblijf hebben een arbeidscontract van minimaal 20 uur. Indien een BBL-stagiaire formatief wordt ingezet zal er ten alle tijden een inzetbaarheid verslag worden opgesteld waarin is beschreven voor hoeveel procent de stagiaire formatief ingezet kan worden alsmede de reden van deze conclusie.
- **Bol- stagiaires:** Naast BBL-studenten kunnen er tevens BOL-studenten stage lopen bij Kinderdagverblijf Bambini. Zij volgen een beroeps opleidende leerweg, waarbij zij stage lopen. Deze stagiaires staan boventallig ingezet, dit betekent dat zij niet de eindverantwoordelijke zijn voor het welzijn van de kinderen. Onder bepaalde omstandigheden kan besloten worden een BOL-student formatief in te zetten. Dit gebeurt alleen als de BOL-student capabel genoeg is om als volwaardige pedagogisch medewerker ingezet te worden. Mocht er worden besloten om een BOL-student als formatieve pedagogisch medewerker in te zetten dan wordt er ten alle tijden een inzetbaarheid verslag opgesteld. Daarnaast mag een BOL-stagiaire alleen worden ingezet onder de volgende voorwaarde:
  - Een bol student mag allen ingezet worden tijdens ziekte van een pedagogisch medewerkers of tijdens schoolvakanties van de student.
  - De bol student mag nooit alleen op de groep staan behalve tijdens pauzes.
  - De bol student mag niet worden ingezet tijdens het eerste leerjaar.
  - De bol student kan allen worden ingezet op de eigen stage locatie.

Bij Kinderdagverblijf Bambini houden wij ons aan onderstaand richtlijnen zoals vastgesteld in het cao-kinderopvang:

Inzetbaarheid en salariering studenten mbo en HBO Opleidingsfase	Formatieve inzetbaarheid	Wijze van vaststelling opleidingsfase	Wijze van vaststelling formatieve inzetbaarheid
Fase 1: overeenkomstig eerste leerjaar SPW-3/ SPW-4	Oplopend van 0 naar 100%	* Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt deze schriftelijk vast.
Fase 2: overeenkomstig tweede leerjaar SPW-3/ SPW-4			
Fase 3: overeenkomstig derde leerjaar SPW-3/ SPW-4	100%		
Fase 4: Diploma SPW-3 of Vierde jaar SPW-4	100%	Nvt	Nvt

De begeleiding van de stagiaires wordt gedaan door de pedagogisch medewerker van de groep in samenwerking met de houder. Maandelijks vindt er een POP-gesprek plaats tussen de pedagogisch medewerker en de stagiaire. In dit gesprek wordt over het functioneren van de stagiaires gesproken, waar de stagiaires nog in kan groeien, alsmede waar de stagiaire zelf nog in wilt groeien. Daarnaast wordt besproken welke opdrachten de stagiaire nog dient te maken. Indien de stagiaire goed presteert dan kan ervoor worden gekozen om eens in de twee maanden een POP-gesprek te voeren. Periodiek (afhankelijk van de opleidingsinstelling) is er een gesprek tussen de pedagogisch medewerker en de stagebegeleider van school omtrent de ontwikkeling van de stagiaire. De pedagogisch medewerker kan ondersteuning bij de begeleiding van de stagiaire vragen indien de gesprekken stroef verlopen of er bijvoorbeeld over disfunctioneren gesproken moet worden.

Op het moment maken we gebruik van 1 stagiaires.

#### *Houder*

De houder is verantwoordelijk voor de financiën en het beleid.

#### *Pedagogisch Coach*

Wij hebben vanaf 2019 interne coaches bij Bambini, Devorah Zandwijken en Myrella Anijs. Iedere pedagogisch medewerker heeft recht op coaching. De coach bewaakt de pedagogische kwaliteit en de professionele ontwikkeling van de werknemers. De coach begeleidt en traint de medewerkers bij de dagelijkse praktijkwerkzaamheden. Dit doet de pedagogisch coach door de pedagogisch medewerkers te observeren tijdens hun werkzaamheden en door middel van persoonlijke gesprekken. Tijdens deze persoonlijke gesprekken is het doel om de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers te stimuleren.

De inzet van coachingsuren zijn als volgt berekend:

Aantal vestigingen van KDV : 1 = 50 uur ontwikkeling en implementatie pedagogisch beleid

Aantal fte:  $11,33 \times 10 = 113,33$  uur coaching van beroepskrachten

Totaal aantal verplichte uren per jaar: 163,33 (164)

Inzet als Coach

48 uur groepsoverleggen per jaar (=coaching): bespreken van alle kinderen, bespreken van vraagpunten van leidsters, wisselende punten uit het pedagogisch beleid en de werkregels doornemen en eventueel nieuw beleid bespreken en implementeren.

Volgens planning een persoonlijke coaching: persoonlijke coaching = anderhalf uur bij iemand op de groep zitten, observeren, overleggen, handelingen spiegelen aan pedagogisch beleid en werkregels. Met 12 medewerkers wordt iedereen dus eens in het half jaar gecoacht en 2x per jaar totaal.

Inzet als Beleidsmedewerker

1 uur per week of een halve dag per maand evaluatie huidige beleidspunten (pedagogisch beleid en werkregels), kennis opdoen van eventuele veranderingen in de wettelijke regels en GGD normen en het verwerken daarvan in de verschillende documenten.

Het gehele coachingsplan ligt ter inzage op de vestiging.

### **Drie uren regeling**

Op een aantal vastgestelde momenten op de dag mag er worden afgeweken van het beroeps kind ratio. Dit betekent dat er tijdelijk minder pedagogisch medewerkers ingezet mogen worden waarbij in ieder geval minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers aanwezig dient te zijn.

Bij een openingstijd van 10 uur of langer mag er maximaal drie uur worden afgeweken van het BKR, de zogeheten drie uren regeling.

De regeling treedt in werking zodra een pedagogisch medewerker meer dan het toegestane aantal kinderen in haar eentje opvangt. In de kind planning wordt bijgehouden wanneer kinderen binnenkomen en wanneer zij naar huis gaan, hierdoor wordt inzichtelijk gemaakt wanneer er van het BKR wordt afgeweken.

Als blijkt dat we meer dan drie uur af gaan wijken volgens de BKR op een dag (incl. de pauzes), wordt het rooster incidenteel of structureel aangepast, naar gelang de situatie.

Op het moment dat de drie-urenregeling in werking is getreden en er slechts één PM'er in het pand is, zorgen we er altijd voor een tweede volwassene die aanwezig is in het pand bv een stagiaire (18+) of de leidinggevende.

Tijdens onderstaande tijden wordt er afgeweken van de BKR, buiten deze tijden wordt er niet afgeweken van het BKR.

Dag	Afwijken ochtend	Afwijken middag	Afwijken avond
Maandag	08:30-09:00	12:30-14:30	17:45-18:15
Dinsdag	08:30-09:00	12:30-14:30	17:45-18:15
Woensdag	08:30-09:00	12:30-14:30	17:45-18:15
Donderdag	08:30-09:00	12:30-14:30	17:45-18:15
Vrijdag	08:30-09:00	12:30-14:30	17:45-18:15

De drie uren regeling wordt ieder drie maanden geëvalueerd en indien nodig aangepast. Indien de regeling wordt aangepast worden ouders ten alle tijden doormiddel van een nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de vernieuwde regeling.

*Als er een intake met een ouder(s) op de groep plaats vindt, dan geldt dit ook als afwijking. Aangezien wij de intake ruim van tevoren inplannen en daar maximaal 30 minuten voor uittrekken zal die dag een extra invalleidster worden ingezet. Zo wordt er niet afgeweken tijdens het houden van de intake.*

*Dagelijks worden beide peutergroepen (nummer 8 en 10) in de pauze van 12.30 tot 14:30 uur samengevoegd op peutergroep 8.*

*Op deze manier kunnen de medewerkers pauze houden.*

*12:30 - 13:00 uur is eerste pauze P1*

*13:00 - 13:30 uur is tweede pauze P2*

*13:30 - 14:00 uur is derde pauze P3*

*14:00 - 14:30 uur is vierde pauze P4*

*Bij inzet van 6 pm'ers kan 1 leidster geen pauze houden. Wij zullen ten alle tijden proberen om een extra pm'er in te zetten tijdens pauze uren, maar als dit niet lukt, dan zorgen wij ervoor dat niet steeds dezelfde persoon geen pauze heeft, maar rouleren wij dat en wordt het vooraf besproken met de persoon.*

*Bij inzet van 7 pm'ers kan iedereen pauze houden. Er blijven dan altijd voldoende pm'ers achter zodat op iedere groep toezicht gewaarborgd kan worden.*

## Overdracht

Pedagogisch medewerkers informeren de ouders en ouders informeren de medewerkers. Goede onderlinge overdracht en goede communicatie met de ouders zijn essentieel. Pedagogisch medewerkers noteren dagelijks de bevindingen van de dag en van de kinderen in een ipad portaal. Afspraken worden vastgelegd in de groepsmap. Ouders krijgen aan het einde van de dag een overdracht bij bijzonderheden. Overdracht geeft het kind veiligheid en structuur en de ouder het vertrouwen dat er goed voor het kind gezorgd wordt.

Daarnaast willen ouders goed op de hoogte zijn van de ontwikkeling van hun kind. We vertellen vooral hoe het kind de dag heeft doorgebracht en beleefd. Bij de baby's wordt praktische informatie zoals eten, drinken en slapen genoteerd. Daarnaast verteld de pedagogisch medewerker hoe de dag verlopen is. Bij de peuters ligt de nadruk meer op de ontwikkeling van het kind en bij geen bijzonderheden, minder op de verzorging.

Naast de dagelijkse overdracht verkrijgen ouders informatie door middel van de driejaarlijkse nieuwsbrief.

Daarnaast organiseren we jaarlijks een ouderavond waarin specifieke groepsgerichte onderwerpen of algemene thematische onderwerpen ten aanzien van opvang en/of opvoeding aan bod kunnen komen.

## Oudercommissie

Bambini heeft zijn eigen oudercommissie (OC). De oudercommissie houdt toezicht op de kwaliteit van de opvang. Minimaal twee keer per jaar is er overleg met de vestigingsmanager en de OC. De Wet kinderopvang geeft ouders het recht de kinderopvang te beïnvloeden op belangrijke beleidsonderwerpen. Hiervoor is er de OC: zij mogen gevraagd en ongevraagd advies geven over diverse onderwerpen binnen Kinderopvang Bambini. Het reglement van de oudercommissie beschrijft de regelingen en afspraken waarbinnen de medezeggenschap

bij Kinderopvang Bambini uitgevoerd wordt, zoals bijvoorbeeld het uit te voeren beleid. De oudercommissie bepaalt zelf haar werkwijze en taakverdeling en legt dat vast in een huishoudelijk reglement. De oudercommissie heeft als doel de belangen van de kinderen en de ouders van de locatie van Kinderopvang Bambini waar de oudercommissie aan verbonden is, zo goed mogelijk te behartigen en de ouders te vertegenwoordigen. De oudercommissie bevordert goede en heldere informatie aan ouders, de betrokkenheid van ouders bij de kinderopvang en fungeert als aanspreekpunt voor ouders met klachten en informeert hen zo nodig over de klachtenregeling. Ten slotte wordt de OC bij het organiseren van feesten betrokken.

## Klachten

In het kader van de wet kinderopvang is er een interne klachtenregeling opgesteld voor Kinderdagverblijf Bambini. Ondanks de goede zorgen en de hoge kwaliteit die Kinderdagverblijf Bambini nastreeft kan er in de samenwerking tussen ouders, kinderen en pedagogisch medewerkers een klacht ontstaan. We nemen klachten serieus en zien de klacht als een moment om van te leren en te groeien. Om op deze wijze de kwaliteit van de opvang nog verder te verhogen.

Kinderdagverblijf Bambini onderscheidt twee soorten officiële klachtenregelingen:

- **Interne klachtenregeling:** Bij voorkeur maken ouders/ verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de directe betrokkenen. Mocht dit niet leiden tot een bevredigende oplossing dan kan er een officiële klacht worden ingediend. Deze officiële klacht dient schriftelijk kenbaar gemaakt te worden bij de leidinggevende. De leidinggevende zal de klacht in eerste instantie in behandeling nemen en dan de aandachtsfunctionaris (Richy Brown) inschakelen. Mocht de klacht een vermoeden van kindermishandeling betreffen dan treedt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. De interne klachtenprocedure wordt daarmee afgesloten. Nadat de klacht in behandeling is genomen zal de aandachtsfunctionaris contact opnemen met de betrokkene en eventueel de oudercommissie bij de klachtenprocedure betrekken. Binnen ten minste 6 weken na het indienen van de klacht, zal een schriftelijke en gemotiveerd oordeel, inclusief concrete termijnen waarbinnen eventuele maatregelen zullen worden gerealiseerd, verstuurd worden naar de ouder. Voor meer informatie over de interne klachtenregeling kunt u kijken in de interne klachtenregeling die op locatie inzichtelijk is.
- **Externe klachtenregeling: Mocht** interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij de geschillencommissie, gevestigd in Den Haag. Of het aanmelden van het geschil bij de Geschillencommissie [www.degeschillencommissie.nl](http://www.degeschillencommissie.nl).

In sommige gevallen is het van belang de klacht rechtstreeks in te dienen bij de Geschillencommissie:

- De kinderopvangorganisatie niet binnen 6 weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht.
- De ouders en de kinderopvangorganisatie het niet binnen 6 weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht.
- De kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft.

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders meteen een geschil indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie. Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende consequenties kan hebben. De Geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan.

## Beleid veiligheid en gezondheid

Veiligheid en hygiëne is zeer belangrijk binnen de kinderopvang. Kinderen moeten veilig en hygiënisch hun tijd kunnen doorbrengen, zonder groot gevaar te lopen op ongelukken, ziektes of ander letsel ten gevolge van een onveilige en onhygiënische kinderopvangorganisatie. Om de veiligheid en gezondheid van de kinderen te waarborgen, wordt er gewerkt met een beleid veiligheid en gezondheid, waarin richtlijnen zijn opgenomen hoe er zorg wordt gedragen voor een veilige en gezonde kinderopvang. Wij vinden het hierbij van belang dat kinderen zelf leren omgaan met kleine risico's en gedragsregels aanleren om kans op ongevallen te minimaliseren. Voor sommige risico's is het maken van gedragsregels met kinderen niet voldoende om het risico

te minimaliseren, bij deze risico's zijn er werkafspraken met de pedagogisch medewerkers gemaakt en indien nodig aanpassingen in het pand gemaakt. Meer informatie over de werkwijze omtrent veiligheid en gezondheid kunt u vinden op de locatie.

### Vier ogen principe

Vanuit de Wet Kinderopvang wordt verplicht gesteld dat er tijdens openingstijden van de kinderopvang ten allen tijden moet worden voldaan aan het vierogenprincipe. Het vierogenprincipe betekent dat een beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten, terwijl de medewerker gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. U kunt bij een andere volwassene denken aan een collega-pedagogisch medewerker, stagiaire (18+), kantoor medewerker of vrijwilliger. Door te werken met het vierogenprincipe wordt het risico op grensoverschrijdend gedrag geminimaliseerd.

Wij hechten zeer veel belang aan de veiligheid van de kinderen. Voor grensoverschrijdend gedrag is dan ook geen ruimte binnen onze organisatie. Om deze reden werken wij dagelijks met het vierogenprincipe. Zo lopen de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende regelmatig onverwacht bij elkaar binnen. Hoe het vier ogen principe verder vorm is gegeven kunt u lezen in het beleid veiligheid en gezondheid.